

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupciški in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 180—
polletno . . . . . 90—
3 mesečno . . . . . 45—
1 . . . . . 15—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno . . . . . K 240—
polletno . . . . . 120—
3 mesečno . . . . . 60—
1 . . . . . 20—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Koroška, Avstrija, velesile in mi.

Pariz, 19. oktobra.

»Echo de Paris« poroča: Veleposlaniška konferenca je obveljala dunajsko vladu, da bodo zavezniki respektirali izid ljudskega glasovanja na Koroškem. Velesile pa računajo na to, da ne bo Avstrija kršila pogodbe sklenjenih v Versaillesu in Saint Germainu, ki prepovedujeta priključitev Avstrije Nemčiji brez prejšnjega dovoljenja zveze narodov.

Veleposlaniška konferenca v Parizu se glede Koroške še ni definitivno odločila in je tudi še ni končno noveliavno prisodila Avstriji. Da veleposlaniška konferenca tega ni storila iz naklonjenosti napram naši državi, je popolnoma jasno, saj vendar sedi v tej konferenci poslanik one države, ki je skupaj z Nemci provzročila našemu narodu največje gorje. Veleposlaniška konferenca v Parizu pa je zagledala v odločilnih dneh plebiscita na Koroškem strašilo, ki je tako močno, da utegne provzročiti popoln preokret v mišljenju velesil. Od drugih držav, zlasti od nas, je zahtevala veleposlaniška konferenca pravic za življenje, če tudi so bile še tako nenaravne in krivične. Nismo imeli mnogo upanja, da bi nam hotela veleposlaniška konferenca popraviti krivice, storjene pri plebiscitu na Koroškem. Danes pa je stopilo koroško vprašanje v popolnoma nov stadij.

Kakor znano, je dosedanja avstrijska socialnodemokratska vlada izposlovala sklep, da se Avstrija pridruži Nemčiji. Prva grožnja, ki je na to kršenje pogodb v Versaillesu in Saint Germainu prišla iz Pariza, je bila, da bi se v tem slučaju čutila Francoska upravičeno zasesti in obdržati ves levi breg Rena. Med tem so se izvršile v Avstriji volitve v narodno skupščino. Njih uspeh je strmo glasil socialne demokrate, ki izjavljajo, da se nočejo več udeležiti vlade. Na vlado pa prihaja sedaj v Avstriji stranka, ki je za Antanto mnogo bolj nevarna, kakor so bili avstrijski socialni demokrati. O krščanskih socialcih, ki so prodrli pri volitvah v parlament z lepo večino, je znano že od nekdaj in zlasti izza odkritij, ki jih je prinesla »Ar-

beiter - Zeitung«, da so vodilni krogi te stranke skozi in skozi korumpirani, Antanti sovražni in da so pripravljene celo poklicati nazaj na prestol svoje najmočnejše zaščitnike, Habsburžane, katerim se vrhu vsega ponuja tudi še madžarska krona. To je ona skrb, ki danes straši po Parizu. Dobro namreč vedo, da se v srednji Evropi in na vzhodu zbira jo novi oblaki in da more edinole Mala antanta odvrniti grožnjo nevarnost in tudi to je znano v Parizu, da je treba Malo antanto, ki je doživela že dosti razočaranj, obdržati pri dobri volji.

Avstrija in Madžarska v personalni uniji ali pa tudi vsaka za sebe, bi se naslanjali na Nemčijo tudi v slučaju, da bi se Avstrija formalno ne smela priključiti Nemčiji. Ambicije Habsburžanov so znane. Želja Nemcev ni nikomur prikrita in o Madžarski ve vsakdo, da išče le prilike, da se polasti pokrajin, ki so nekdanj spadale k Ogrski. Je pa tu vpoštevati še četrtega kontrahenta, Poljsko, ki je bila sedaj zmagovalna proti sovjetski Rusiji in proti Litvanski. Star pregovor je, da prihaja tek z jedjo. Čehoslovaška republika že danes s skrbjo zasleduje približevanje Poljske Madžarski in prav nič ne bo smelo presenetiti v Parizu, če se tudi tu ne bo izvršilo vse po želji veleposlanikov. Zato zahteva konferenca najprej, da Avstrija izpolni pogodbe v Versaillesu in St. Germainu, če hoče, da se ji prisodi Koroška. Upajmo, da se Francoska ne bo dala varati od obljub in praznih besed, marveč da bo počakala, kako stališče bo zavzela nova avstrijska vlada, ki bo morala stopiti pred avstrijski parlament 11. novembra. Tu se bo moralo pokazati, kaj ima antanta pričakovati od Avstrije in gotovo je, da potem zlasti Francoska ne bo več popustljiva proti našima sosedoma Nemcu in Italijanu. To nas navdaja z upanjem, da Koroška še ni izgubljena.

**Spominajte se
Družbe sv. Cirila in Metoda.**

Stanislav Roszkowski, Varšava.

Iz velikih dni Varšave.

V začetku julija tekočega leta je končno Varšava spoznala, da to, kar se je godilo takrat na boljševiški fronti, ni bil več trenoten strateški neuspeh, da je bila poljska fronta popolnoma pretrgana in da se boljševiška lavina v nezadržljivem sunku bliža Varšavi.

Razumeli smo, da prihaja odločilna doba, ko bo dežela morala napeti neobičajne sile, če se bo hotela očuvati popolnega eropanja po izgledovanih boljševiških masah in izgube krvavo dobljene politične neodvisnosti.

Varšava je morala služiti za zgled vsej državi — in zares odigrala je svojo ulogo na najpopolnejši način.

V prvih dneh julija se je izreklo geslo splošnega oboroženja: začela se je tvoriti dobrovoljska armada pod poveljstvom generala Hallerja, narodnega junaka, ki je svoj čas, po sramotnem miru v Brestu Litavskem, na čelu poljskih legionistov prodiral skozi avstrijske armade v Ukraino, bil bitko z Nemci nad Dnjeprom, potem pa skozi Rusijo prišel k angleškim četam na Murmanu in odtod v Francijo; ter je sestavil poljsko armado in se s to armado vrnil v domovino, da bi tu aktivno sodeloval v prvih bojih za meje Poljske.

Združili sta se imeni Pilsudskega in Hallerja, ki sta vzela nase obrambo dežele pred navalom, in to je pomenilo združitev vseh sil naroda proti vnanjemu sovražniku.

Vnanje lice Varšave se je povsem izpremenilo: to živahno mesto, ki ljubi zabave, to mesto trgovcev in spekulantov, se je hipoma zresnilo, v sebi zbralo. Ulice so se razsvetile v pozivih na vojsko in v rdeče-belih znakih dobrovoljcev.

Povsod, kakor gobe po dežju, so nastajale naborne pisarne. Mnogobrojno so prihajali k zapisovanju varšavski delavci, izjavljajoč, da žele sicer primerno izpremeniti državni ustroj Poljske, ali da hočejo to storiti sami, brez nezaprone tuje pomoči in tujega skrbstva. Prikazen prisiljene rusifikacije pod to ali drugo formo je pognala najvnetejše pacifiste k orožju.

Inteligencija in delavci, to so bile sestavine dobrovoljskih polkov. Starci in deca — vse je oblačilo vojaško obleko. Muzika je po kavarnah in restavracijah umolknila; publika je to zahtevala, sicer pa so tudi muzikanti šli v vojsko.

Zdaj pa zdaj je kretal dobrovoljski oddelek proti mostu na Visli, gredoč na fronto, obsipavan s cveticami, blagoslovljan s solzami ginenosti, če tudi molče. Zdaj pa zdaj je po ulici marširal oddelek ženske legije, ki je spretno in vrlo opravljala službo v zaledju. Poljska žena je z orožjem v rokah podčrtala pravico že dobljene ravnopravnosti.

Varšavljanke pa so še tudi na drug način stopile v službo javnosti: po bolnicah, v vsakovrstnih odborih in pomožnih institucijah. Noben nestari možak se ni mogel pokazati na ulici brez vojaške oprave ali vsaj dobrovoljske kokarde, če se ni hotel izpostaviti neprijetnim povpraševanjem dam, ki so ga srečale.

Opustile so šole, pisarne, fabrike . . . Kar je bilo staro nad 17 let, je bilo skoro vse v vojski . . .

Ko so končno dobrovoljski polki odšli na bojišče, je fronta segala vže do predmestij Varšave. Veržniki in strahopetniki so pobegnili, ali splošnost je pričakovala rezultat bitke z resnobo in umevanjem velikosti trenutkov. Varšava je z orožjem sprejela sovražnika in z rokami svojih otrok odbila val, ki se je valil proti njej.

Oni tujci, ki so kritične dni preživeli v Varšavi, s priznanjem pripovedujejo o razpoloženju, ki je vladalo takrat v mestu. Varšava se je izkazala za vredno, biti stolno mesto.

A njena deca, dobrovoljci so pritiskali za bežečim sovražnikom; dobrovoli polka 201 in 205, sestavljena iz Varšavljanov, osvaja brez artilerije trdnjavo Grodno.

Danes se Varšava radostno pripravlja za sprejem vitezov, vračajočih se v šolo in delavnico.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“

„Robske duše“.

Beogradska »Politika« priobčuje pod tem naslovom tale članek:

»Leta in leta smo poslušali zatrdila o nenavadno razviti zavednosti Slovencev, o njihovi uporni borbi proti Nemcem in o sijajnih izvojevalnih uspehih. Leta in leta smo vse to ponavljali tujemu svetu v neštevilnih člankih in knjigah, diplomatskih notah in memorijskih. Ponavljali smo, ker smo verovali, ker smo čvrsto verovali, da so inteligentni slovenski sinovi v resnici uspeli probuditi globoko zaspanega Slovence, razbiti mu mrtvilo, razviti mu narodno zavest, vzbuditi mu voljo za svojo državo . . . Prevarili smo se, ker smo bili prevarjeni, varali smo, ker so nas varali in edino opravičilo, ki je imamo pred našimi prijatelji je, da smo jih varali nezavedno, dočim so nas varali z zavestjo, s popolno zavestjo.

Prostodušni kakor smo, smo z našim merilom merili tudi Slovence. Zato smo bili tudi tako lahko prevarjeni.

Robovali smo stoletja Turkom in nikoli se nismo mogli sprijazniti s tem robstvom. Robovali so tudi oni stoletja Nemčiji in mi smo naivno verovali, da se tudi oni niso mogli sprijazniti s tem robstvom. Prevarili smo se. Prevarili smo se, ker smo verovali, da se rob nikdar in nikoli ne more sprijazniti s suženjskim položajem, toda slovenski koroški rob se je sprijaznil. Dočim so nam Turki mogli ubiti samo telo, a ne tudi duše, so se oni predali Nemcu z dušo in telesom. In ko je napočil čas ljudskega glasovanja, so te robske duše tudi robsko glasovale: za suženjstvo proti svobodi, za tujo državo proti svoji. To so rezultati slovenske narodne borbe proti Nemčiji. Dočim je bila naša borba v prvi vrsti uravnana k višjemu cilju, k narodnemu ujedinjenju in dočim so se za ta cilj dragovoljno in s pesmijo na ustnicah žrtvovali stoletne generacije naše, so inteligentni sinovi Slovenije uravnali svojo narodno borbo ne kot borbo za višji cilj, marveč izključno in edino kot borbo za ugodnejše materialno življenje. In dočim je naš seljak za svoj vzvišeni cilj dajal vedno tudi poslednjo kapljico svoje krvi, poslednjega sina, poslednjega vola in poslednjo priprego, je slo-

Fran Govekar:

Svitanje.

(Dalje.)

In izpil je polič, drugega, tretjega . . . Samo momljal je še, krčil pesti in krvavo gledal okoli sebe.

Obtrtniki pa so medtem premlevali ljubljanske najnovejše dogodke: opoldne je dospelo zopet dvatisoč mož, dve kompaniji grenadirjev in mušketirjev; oskrbnik na Mrzlem Studencu pa je dal štiri pijane razgrajajoče Francoze aretirati in je bil za svoj pogumni čin celo pohvaljen.

Ob štirih popoldne je sprejel general Bernarotte na knezoškofjskem dvorcu vse magistratove, jih očaral s svojo prijaznostjo ter jih je z novim imenom municipija potrdil.

Ob petih popoldne pa je general Bernarotte sprejel na Glavnem trgu zopet divizijo pešcev, ki so dospeli z vihrajočimi praporji in turško godbo. In kakor satan je režal ta dolgonosec pred fronto, ko je svojim rojakom zabedel:

»Vojaki! Ostanite mirni, dostojni, disciplinirani! Vaš brat sem. Ali kdorkoli mi zagreši le najmanjši izgrede, trezen ali pijan, pri moji veri, dam ga ustreliti brez milosti in parda! Svoboda, enakost, bratstvo prinašamo temu, doslej zaslužnemu narodu. Ne onečastite torej časti francoske republike! Ne oskrnite ugleda svojih poveljnikov in našega vrhovnega generala Buonaparta, ki vam zaupa! V krasni deželi ste, med dobrim, mirnim, gostoljubnim narodom. Dokazite mu s svojim vedenjem, da so

Francozi prvi, najbolj kulturni narod na svetu! Živela republika!»

In pripovedovali so si, da ni naložil Ljubljani in deželi nikake vojne naklade ter je ukazal, naj uradujejo uradi mirno dalje, kakor bi se ne bilo prav nič izpremenilo. Zlat mož! In bili so polni občudovanja in strmenja . . .

»Prokleto prebrisani politiki so Francozi!« je modroval krojač Dominik. »Kakor bi bili narodi ničemerne ženske, jih krote in osvaja jo ljubezni vojsko. Vedo pač, da se posiljena ljubezna navadno izpremeni v najstrastnejšo. Ženska ne mara solznega, vzdihujočega bojazljivca, ampak tudi s surovo grobostjo ne pridobiš njene ljubezni: s pravo mešanico sladkosti in impertinence pa osvojiš vsako žensko na svetu. Francoska galantnost do ženstva je obenem njih umetnost v osvajanju narodov. V tem se Francozi razločujejo od brutalnih, lakomnih angleških kramarjev in domišljavih nemških brezsrčnejev.«

»Prebito učeno trabazljaš, Dominik!« se je rogat Kavčič. »Ampak glavo bi zastavil, da to zelje ni pognalo na tvojem zelniku.«

»Kajpada ni: dr. Repič mi je razlagal te reči, ko sem mu umerjal spet novo obleko.« je priznal krojač. »Gospod je učen in na politiko ter na ženske se razume kot nihče ne.«

»Pa tudi dr. Repič se je grdo vrezal: tisti šaser v Gradišču in tisti grenadir na Poljanah sta iskala ljubezni pri slovenskih ženskah čisto po nemškem ali angleškem načinu!«

»Zato pa so šaserji Francoza kar precej vrgli iz armade ter bi ga že danes ustrelili, če bi ne bili dopolne in popoldne naši prosili zani, da mu puste dihati vsaj še štirindvajset ur!

In najti morajo še Žorža Dandena, da ga obe-nem obesijo! Sto frankov dobi, kdor ga iztakne, falota! In tudi tistega grenadirja še niso našli, dasi so imeli apel po kasarnah. Robnikovi Tončki, ki ji je preveč žejni grenadir izmaknil tri goldinarčke, pa je dal general Murat kar pravi inozemski zlatnik! Lepa zijala ti zato postaja zdaj vese dan pred knezošadškofjsko hišo: menda bi si rada dala še kaj več izmakniti . . . Za take zlatnike in sladke besede si da vsak dan vse kosti premikastiti, pa še smejala bi se. Mrha babja!»

Tedaj je vstopila v sobo Verderberica. Razburjena je bila, kakor razkačena sova je bliskala z očmi in nemudoma se je znesla nad rokovičarjem:

»Ne jezika! O babjih mrhah čenča le moška nezmožnost. Kopun zaničuje petelina! Piešec se posmehuje grivam in skrbec opravlja polne zobe! Če jih še ne nosiš, pazi, da ti jih žena že te dni ne nastavi!« Z obema kazalcema si je pomigala vrhu čela in napodila roge. Zasluzil bi jih, mrhasti dedec!»

»Dobro te je počesala, kopun! — Zdaj si pa slisal kar ti gre! — Pametna je bila ta! — Živela Verderberica!« so se veseli škodoželje-neži in se lotili Dominika, ki se je otepal krohotaje njihovih zbadljivk.

Verderberica pa se ni dalje brigala zanje. Urno je stopila k profesorju Pelzu:

»Gospod doktor Repič je zgoraj pri gospo-dih francoskih generalih. Ali je res, da zago-varja tistega šaserja, ki bo jutri ustreljen?«

»Šaser ustreljen . . . Repič ustreljen . . . jaz ustreljen! Vse je postreljeno . . . prokleto ženske!« je momljal Pelz izpod čela.

»Kaj vendar govorite, gospod profesor!« se je zdrznila gospa Nežika. »In kaj imajo opraviti ženske z vama? Vprašala sem, je li res, da je gospod doktor zagovornik šaserjev!«

»Hehe! Zagovornik Kalankin . . . da, pokrovitelj Kalankin . . . Lepa žena. — uf; prelepa žena in poštena! Ali bo najina kuharica ali ne bo? Hehe! Ali nam general Murat pošlje angela varuha ali ne? Nikoli več naju ne vidite potlej! Hehe! In vam se bode kolcalo po nama . . . in Metki bo še dolgčas po Pelzu . . . Fino, lastno kuhinjo bova imela s prelepo lastno kuharico, gospo Marjanico! Da, da, gospa Verderberica, ki imate oči le še za generale! Vse strelja: Francozi, vi, pa še mi streljamo nazaj. Kar pojdite h generalom! In še Metki povejte: ne marava vaju več, zakaj gospa Marjanica bo poslej nama Ceres, Heba in Venus! Hehehe!«

Verderberica se je prebledela, vgriznila v ustnice in brez besed odšla iz sobe.

V gosposki sobi v prvem nadstropju se je zbrala družba francoskih najvišjih častnikov in nekaj civilistov. Gosposde je povabil general Murat. Trdil je, da sta Verderberična kuhinja in klet v vsej Ljubljani brez konkurence in da se ne počuti nikjer tako po domače, kakor v zunanje neznatni predmestni krčmi Pri treh gavt-roščah.

Sicer je nekoliko pretiraval tempera-mentni Gaskonjec, ali resnica pa je le bila, da je slovela gospa Nežika kot izvrstna kuharica in da je imela v kleti za posebne prilike par sod-cev vin, ki je z njimi odlikovala le prav posebno izbrane goste. Toda glavni mik pa je bila gos-podu generalu Muratu vendarle zala gostil-ničarka.

venski kmet ustvaril od tega voliča in od te priprave svoj ideal. In zato se je srbski seljak, ko je bil pozvan na Kosovo, do zadnjega odzval temu pozivu, slovenski kmet pa je izvršil ko je bil pozvan na Gosposvetsko polje, izdajstvo, da se je v to borbo stopalo samo z glasovnicami, a ne s puško in nožem. Tako je on razkril svojo užasno narodno nagoto in svojo obupno pomanjkanje vsakih višjih idealov. To so bili neizogibni rezultati borbe onih generacij, katerih je bil in ostal ideal samo v trehuh, v polnem trehuhu.

Ta borba ni in ne sme biti ideal današnjih generacij slovenskih. Na nas, na nas vseh leži sveta dolžnost osvoboditi celotno slovensko pleme ne samo iz gospodarskega robstva, nego tudi iz duhovnega suženstva, ker to je glavnejše, ker je opasnejše. In v to svrhu se morata prebiti dve najslabši fronti, najslabši zato, ker sta obe zasidrani v mišljenju in čustvovanju slovenskega seljaka: Duhovniška fronta napram Rimu, nemška fronta napram Dunaju.

Ing. Anton Rudež:

Agrarna reforma in naše ljudstvo.

Pod naslovom: »Kdaj bodo veleposredstva razdelila« sem čital v nekem listu: »Ko se je ustanovila naša Jugoslavija, so nam obetali narodni zastopniki, da se bodo veleposredstva razdelila na kmetijsko ljudstvo. — Med nami raste od dne do dne nezaupanje v vlado.«

Res je, da je splošno ljudstvo nezadovoljno. A temu ni toliko kriva vlada, kakor pa »narodni zastopniki« in razni govorniki na neštevilnih shodih od prevratu in tudi na poznejših shodih in sestankih, ki oblikujejo naravnost neverjetne stvari poslušalcem. Ker se nobena teh obljub ne izpolni in tudi ne more izpolniti, radi tega razočaranje in nezadovoljnost.

Pristostvoval sem shodu, na katerem je govornik dal na glasovanje, jeli so navzoči za cesarstvo ali republiko? Seveda so bili vsi za republiko in za volitev predsednika, katera bi se seveda na tak način vršila kot v Ameriki. — Tudi za takojšnjo premostitev okrajnega glavarstva iz Kočevja v Ribnico, so bili vsi navzoči. — Drugi govornik na sestanku je orisal obrtnikom sijajne uspehe s socializacijo podjetij in industrije, posebno kar se tiče eksploatacije državnih (Kneza Anešperga) gozdov. Na moj gozd se takrat ni reflektiralo, ker sem »Klovevec« in menda, ker sem bil navzoč.

Vse se je vzel z odobravanjem na znanje, le moje vprašanje: kaj ostane državi? je ostalo brez odgovora.

Tudi travnike in njive so obljubovali takim posestnikom, ki nikdar ne morejo priti v poštev pri agrarni reformi. Opazil sem pa, da ravno ubožnejši malo od reforme pričakujejo, ker jih menda »narodni zastopniki« tudi manj upoštevajo. — Poznam pa dobro situiranega posestnika in obrtnika s suho roko, kateri že danes redi 5 glav goved, ki je za tukajšnje razmere veliko število, ker pričakuje, da dobi takoj za vrhom del grajščinskega travnika.

In naj se ne varata niti Rim niti Dunaj: Vprašanje naše Koroške ostane za nas odprto, ker so ti glasovalci - robovi vendar le naši brati, kri naše krvi. Ti robovi so danes pljunili na naš obraz in v istini nam obliva lice rdečica sramu. Toda zato bo tudi naša borba upornejša, ker bo naš cilj višjeenjši: da spasimo tega roba iz krempljev duhovniških in avstrijskih. In to borbo bodo smelo izvajale nove generacije slovenske in ona stara Srbija, ki doslej niti enega svojih narodnih vprašanj ni ostavila nerešeno, pa ne bo pustila nerešene niti tega. Dunaj ima v tem oziru že dovolj dobrih izkušenj, da bi mogel, če tudi za trenutek, verovati v solidnost svoje zmage ...

Izvajanja beogradskega lista so ostra, da režejo v meso. Toda, ako smo objektivni in pravični, moramo priznati, da je njih vsebina kolikor toliko upravičena. Ta izvajanja si naj zapišejo za ušesa zlasti oni, ki se napihujejo kakor žabe in bahavo v enomer kriče »Slovenec sem in kdo je več!«

Prav tako je bila lansko leto proti meni vložena pritožba radi odiranja pri poverjenstvu za agrarno reformo, kar je tudi prinesel »Domoljub« pod naslovom: »Hujše kot tlaka«.

Ovadbó je vložil »narodni zastopnik«, podpisani pritožniki so bili dobro situirani kmetje, 1 mistificiran in 1 bajtar - obrtnik. Zopet sami taki, ki ne morejo priti v poštev pri agrarni reformi.

Tudi za gozde pričakujejo nekateri, da se jih razdeli med kmete. Jaz upam, da se jih povodom agrarne reforme le podrži! Kajti pri odkupu služnosti je dobil vsak posestnik večinoma po dva in tudi več gozdnih delov. Slabi gospodarji so svoje gozdne dele posekali in za majhne denarje — po 15 goldinar, in tudi za 1 liter vina prodali — tako da je sedaj mnogo posestnikov brez gozda, drugi pa imajo po 30 in tudi 50 gozdnih delov.

Če se bo agrarna reforma pečala tudi z gozdi, potem se bo moralo prvici vrsti skušati, da se odkupi od sedanjih posestnikov vsi prikupljeni gozdni deli, in da se jih zopet za tiste hišne številke pridobi, katerim so bili pri odkupu služnosti oddeljeni. Seveda bi potem gozdi morali priti pod strogo državno nadzorstvo in bi se morala preprečiti vsaka kupčija z gozdnimi deli.

Ako se bodo pa gozdovi razdeljevali med kmete, potem bodo naši gozdi kmalo posekani, cvela bo kupčija z gozdnimi deli in komisije za razdeljevanje gozdov bodo imele posla, dokler bo še kaj grajščinskih ali državnih gozdov.

Iz navedenega je razvidno, zakaj je nastalo razočaranje in vsled tega nezadovoljnost pri ljudstvu. Tudi naše časopisje je temu skrivno. Vsakdo se hoče prikupiti ljudstvu in ga opozarja le na to, kaj naj zahteva od države, nihče pa na to, kaj je dolžno dati državi.

Politične vesti.

— Volilne priprave. Beograd, 20. okt. Državni odbor je končal svoje delo. Postavil je člane volilnih odborov v Sloveniji ter bo tekom jutrišnjega dneva postavil še predsednike volilnih odborov za Bosno in Hercegovino.

— Volilno gibanje na Hrvaškem. Pozdravljen od zastav in navdušenja naroda je prišel dne 19. t. m. minister prosvete Svetozar Pribičević v Petrovo selo. Na skupščini, na kateri je govoril minister o zjedinenju Srbov, Hrvatov in Slovencev, je žel polno odobravanje naroda. Koncem skupščine ga je narod pozval, da sprejme kandidaturu za konstituinto v tem okraju.

— Frankovci zmagali proti Jugoslovanom. Zagreb, 19. oktobra. Včeraj kasno ponoči je bil končan skrutnjaj v zadevi izredne skupščine Sokola. Rezultat je bil še ponoči razglašen. Za zaupnico odborov je bilo oddanih 396 glasov, za nezauipnico je bilo oddanih 448 glasov. Odbor bo moral torej izvajati konsekvence in so zaenkrat v hrvaškem Sokolu v Zagrebu zmagali Frankovci.

— Zbor radikalne stranke. Beograd, 19. oktobra. V četrti bo v Novem Sadu veliko zborovanje radikalne stranke, na katero bo prišel tudi predsednik stranke Nikola Pašić z več uglednimi pristajali stranke. Na zborovanju bo govoril g. Pašić.

— Ukazni zakon. Beograd, 20. oktobra. Parlamentarni odbor, ki se postavlja o ukaznem zakonu, včeraj radi premajhne udeležbe ni imel seje. Najbrže iz istega razloga tudi danes ne bo mogel zborovati. V odboru se je pokazala razdvojenost in tudi v radikalni stranki ni enotnosti.

— Radić ni poslanec. Verifikacijski odsek se je na seji dne 18. t. m. bavil z vprašanjem Radićevega mandata, ali je narodni zastopnik ali ne. Pregledali so se vsi spisi, pa nikjer ni Radićevega zapisa kot poslanca. Ugotovili so, da Radić ni po-

sial parlamentu niti overovalnice ter ga ni smatrali za narodnega poslanca.

Vprašanje naše ustave. »Pravda« poroča, da so na seji ministrskega sveta dne 18. t. m. razpravljali tudi o vprašanju ustave. Vlada je napravila načrt ustave, ki naj bi vseboval nastopne temeljne točke: 1. Država je enotna monarhija pod žezlom Karagjorgjevičev. 2. Država je ena in enotna, razdeljena v administrativnem oziru na samoupravne enote. Kako velike naj bi bile te enote, se ni sklepalo, ker so bila mišljenja deljena. Reklo se je, da bo o tem odločala konstituinta. Ministrski svet je sklenil, da se vsakogar more govoriti o večjih ali manjših samoupravah, nikakor pa ne o plemenski razdelitvi. —

— »Mala ententa« ni tako mala. Louis Barthou, predsednik parlamentarne komisije za zunanje zadeve, je na banketu v čast Take Jonescu pozval tega, da spregovori o mali ententi. Take Jonescu je med drugim izjavil: Mala ententa! Ni baš tako mala, ker se razteza že od Balta do Egejskega morja. Mala ententa in velika ententa nista nič drugega nego dve številki jedne celote, ki čuva pridobitve zmage. Mi bi vsi radi, da bi ne bilo treba pogajanj, ali baš zato mora obstojati in mala ententa bo obstojala, bodite o tem uverjeni. Na dan, ko bo storjena, izkažemo radi svojo hvaležnost Franciji.

— Za vodjo dopisnega urada pri českoslovaškem poslanstvu v Berlinu je imenovan novinar Kamil Hoffmann, dosedanji praški dopisnik »Neue Zürcher Zeitung«.

— Anglija je izgubilo potrpežljivost. Lord Curzonov odgovor na zadnjo Krasinovo noto je zelo oster. An-

glija zahteva takojšen izpust angleških vjetnikov. Curzonov odgovor naj smatra Rusija za zadnjo besedo pred neposredno akcijo. Angleški zunanji urad je izgubil že vso potrpežljivost s sovjetsko Rusijo.

— Nemški državni minister Koch je v razgovoru z urednikom »Münchener Neueste Nachrichten« izjavil, da se mora izvršiti v Nemčiji decentralizacija, predvsem v Prusiji, kjer se faktično že pripravlja na podlagi sedanje ustave. Razorožitev Bavarske smatra minister kot pravi blagoslov za nemški narod. Kar se tiče razorožitve obrambnih organizacij, je treba vedeti, da zahteva to antanta in ne država.

— Württemberški socialisti za komunizem. Pri glasovanju württemberških neodvisnih socialistov je bilo oddanih 4912 glasov za pristop k tretji internacionali, proti pa samo 1383.

— Neresnična vest. Agencija Wolff

Telefonska in brzojavna poročila.

REGENT IN KOROSKA.

— Beograd, 19. oktobra. Snoči je regent sprejel v avdienci predsednika deželne vlade dr. Brejca. Dr. Brejc je izročil regentu obširen memorandum o protizvajanju plebiscita v koroški coni A. V njem se dokazuje, da je plebiscitna komisija delala v korist Avstrije. Ozirala se ni na noben ugovor Slovencev. Za Avstrijo so bili oddani celo glasovi mrtvecev s potvornimi legitimacijami. Regent je izrazil nado, da se bo to vprašanje povoljno rešilo.

SAVEZNICI BODO RESPEKTIRALI IZID PLEBISCITA.

— d. Dunaj, 19. oktobra. Dunajski kor. urad oroča iz Pariza: »Echo de Paris« javlja: Veleposlaniška konferenca je obvestila vlado na Dunaju, da bodo zavezniški respektirali izid ljudskega glasovanja na Koroškem. Velepile pa pričakujejo na drugi strani, da Avstrija ne bo kršila pogodb saint germaine in versaille, ki prepuščajajo priplopite Avstrije k Nemčiji brez dovolitve zveze narodov.

NAŠE ČETE ZAPUSKAJO KOROŠKO.

— d. Zagreb, 19. oktobra. »Narodno Djelo« doznava iz Beograda, da je naša vlada na zahtevo poslaniške konference v Parizu izdala nalog, da se naše čete umaknejo iz koroške plebiscitne cone.

VOLITVE V AVSTRIJI.

— d. Dunaj, 19. oktobra. Novo izvoljeni narodni svet je sestavljen, vključivši dosedanje koroške mandate (4 socialni demokrati, 3 velenemci in 2 krščanska socialci), kakor sledi: 78 krščanskih socialcev, 62 socialnih demokratov, 16 velenemcev, 1 pristaja kmetске stranke in 1 pristaja meščanske delavske stranke. Skupno število znaša 160 poslancev, k čemur pride še 15 mandatov, ki se bodo razdelili na podlagi ostalih glasov strankam, ki prihajajo v poštev. Socialni demokrati izgube 7, velenemci 8 mandatov, od teh tri na kmetisko stranko, ki se je od njih odepila. Judovski nacionalisti in Čehoslovci izgube vsak po 1 mandat, krščanski socialci pridobe 14 mandatov.

AVSTRIJA JE ZADOSTILA OBVEZNOSTIM.

— d. Dunaj, 19. oktobra. Po uradnem sporočilu je državni tajnik dr. Deutsch izročil predsedniku medzavezniškega odseka za nadzorovanje armade, generalnemu poročniku Zuechariju noto, v kateri poudarja, da je republika pri organiziranju nove vojne sile zadostila naloženim ji vojaškim obveznostim pod kontrolo medzavezniškega odseka. Ostanjejo le še nekatera vprašanja, vsled česar se je delokrog medzavezniškega odseka zelo zmanjšal. Državni tajnik se generalnemu poročniku in ostalim članom zahvaljuje za dosedanje naklonjenost in prosi z ozirom na finančni položaj države za omejitve in skrajšanje zaključitev kontrole. Končno prosi za odgovor na noto.

NEMCI V TRENTINU.

— d. Innsbruck, 19. oktobra. V soboto je generalni komisar Čredaro slovesno zaprisegel bolcaanskega župana. Imel je govor v nemškem jeziku, v katerem je poudarjal, da hoče razumeti duha novih sodržavljancev in po tem uravnati svoje delovanje. Župan Perathoner se je po zaprisegi obrnil v daljšem govoru na generalnega komisarja, pri čemer je dejal, da je danes s to zaprisego doprinesel veliko žrtev. Zakaj tudi še danes stoji pod vtišom zavesti, da je nasilna odtegnitev svobodnega izražanja volje Nemške Tirolske le po sili krepkejšega sankcionirana krivica. Župan je opozarjal nato na različne želje in pritožbe dežele, zlasti pa na potrebo dalekošnje avtonomije.

BOLJSEVIKI IN ČESKI SOCIALISTI.

— d. Praga, 18. oktobra. »Pravo Lidu« javlja, da je prejel česko-slovaško poslanstvo v Berlinu iz Rige sporočilo, da so štirin članom delavske delegacije, ki so jih socialni demokrati poslali v Rusijo, sovjetske oblasti prepovedale vstop v sovjetsko državo.

MADŽARSKO VPRAŠANJE.

— d. London, 18. oktobra. V razpravljanju madžarskih vprašanjih meni »Daily Telegraph«, da je sprejem Madžarske v malo entento toliko časa izključen, dokler se mir ne ratificira in se na Madžarskem ne izvrši oddaja orožja in dokler se Madžarska ne pokori prepovedi vrhovnega sveta glede Habeburgovcev. List meni, da bodo narodnega kralja težko našli, ker je medsebojna ljubosumnost onih, ki pridejo v poštev, prevelika. Tudi kak angleški ali italijanski princ ne bošta imela veliko upanja. Kot najboljša rešitev vprašanja

poroča z ozirom na vest, da je Nemčija prepovedala indijskemu pesniku Rabindranathu Tagoru potovanje v Nemčijo, da je ta vest zlagana, ker pesnik nikdar ni prošil za potno dovoljenje, ki bi se mu pa takoj izročilo, ako bi želel potovati v Nemčijo.

— Železničarska stavka na Portugalskem. Iz Madrida poročajo, da je portugalsko vojno ministrstvo ukazalo zasedi vse železnice z vojaštvom. Vsi železničarji, ki se v gotovem roku ne vrnejo na delo, bodo odpušteni. Stavkujoči so povzročili železniškim upravam ogromno škodo.

— »Bismarck« zgorel. Iz Hamburga poročajo, da je zgorel ogromni »Bismarck«, največji parnik v nemški trgovski mornarici, ki je imel biti izročen ententi po mirovni pogodbi. Sodi se, da je bil oženj podtaknjen, da tako ni prišel v roke zmagovalcev parnik »Bismarck«, ponos Nemcev.

madžarskega kralja se zdi listu izvolitev skandinavskega ali belgijskega princa.

REFERENT ZA MIR Z MADŽARSKO.

— d. Budimpešta, 19. oktobra. Referent za madžarsko mirovno pogodbo v francoski zbornici poslanec Danielou je prišel v soboto v Budimpešto in govoril z ministrom za zunanje stvari grofom Bethlenom. Jutri ga bo sprejel državni upravitelj. Namen njegovega potovanja je izključno informativen.

OKROG MALE ANTANTE.

— d. London, 18. oktobra. »Daily Telegraph« javlja, da je bil predmet razgovorov, ki so se ta teden vršili med Take Jonescom in Lloydom Georgeom ter razgovorov med Lloydom Georgeom in Stambulinskim najbrže do ločitve podlage za dogovor med Bolgarijo in njenimi sosedi in prejšnjimi sovražniki. Končnoveljavjen sporazum se poprej ne bo dosegel, dokler Stambulinski ne obišče glavnih mest držav, ki pridejo v poštev, posebno dokler ne konferira z Venizelosom.

TAKE JONESECU V PRAGI.

— d. Praga, 19. oktobra. Kakor doznava »Česke Slovo«, pride Take Jonescu 27. tm. v Prago ter se po dvodnevem bivanju v Pragi odpravlja v Varšavo.

PREPOVEDANI JAVNI SHODI V ITALIJI.

— d. Rim, 18. oktobra. »Messaggero« javlja, da je vlada vsled zadnjih izgrediv in spopadov prepovedala vse javne skupščine in obhode.

ANARHIST MALATESTA.

— d. Rim, 18. oktobra. »Messaggero« javlja iz Milana: Anarhist Malatesta se je v četrti udeležil zborovanja v Bologni, pri katerem je med revolucionarci prišlo do spopada. Policijski ravatelj v Milanu je izjavil žurnalistom, da so resni dogodki, ki se zadnji čas odigravajo v Milanu in različnih italijanskih mestih, posledica obžalovanja vredne propagande sovražstva in nasilja. Hujkanje lista »Umanita Nuova« in predavanja Malateste so bistveni znaki nevarne propagande. Različne izjave so redoma zavajale k zločinskemu poskusom. Treba je skrbeti za varnost državljanov. Zato je smatral za svojo dolžnost, da aretirajo voditelje različnih ekstremnih pokretov, naj pripadejo katerikoli stranki, in jih naznani državnemu pravdniku.

PRISTOJBINA ZA POTNE LISTE.

— d. Pariz, 19. oktobra. (Brezžično) Konferenca za potne listine je sklenila, da predlaga enotno pristojbino za visum v znesku 1 franka.

VOJNA PROTI BOLJSEVIKOM.

— d. Pariz, 19. oktobra. Agence Havas javlja iz Carigrada: Izza početka operacij na desnem bregu Dnjepra so ujele čete generala Wrangla 14.000 mož in odpeljale mnogo plena.

— d. Pariz, 19. oktobra. Po zasebnem poročilu lista »Humanité« javlja brezžična brzojavka iz Moskve, da je bil general Wrangel premagan pri Nikopolu. Konjenica generala Wrangla je imela velike izgube. Rdeče čete so se približale Nikopolu.

— d. Berlin, 19. oktobra. Listi poročajo iz Londona: Brezžična brzojavka iz Moskve javlja, da je imel Ljening na konferenci sovjetskih predsednikov dne 13. t. m. važen govor o splošni politiki Rusije in izjavil, da je bil pričo vojaškega položaja rdeče armade mir s Poljsko za Rusijo manj ugoden, kakor pa pred pohodom proti Varšavi. Stališče boljševoikov ostane spričo gospodarskega položaja vsega sveta neomajno.

— d. Dunaj, 19. oktobra. Ukrajinski tiskovni urad javlja iz Stanislavova: Vse napade rdečih čet, ki trajajo že nekaj časa, smo odbili. Dne 16. t. m. so ukrajinske čete začele na obeh krilih fronte napadati.

POLOŽAJ V SOVJETSKI RUSIJI.

— d. Pariz, 19. oktobra. Včeraj so do speli semkaj povratniki iz Petrograda in Moskve, med njimi francoski konzularni agent v Murmansku, ki je poročevalcu lista »Petit Parisien« povedal, da so vsi sloji Rusije ogorčeni nad tiranskim režimom sovjotov. Velika množica kmetov in delavcev, trgovcev in inteligentov je odločno nasprotna boljševoikov: vendar pa bodo mogli boljševoiki spričo pasivnosti prebivalstva še dolgo vladati.

RUDARSKA STAVKA V ANGLIJI.

— d. London, 18. oktobra. Stavka rudarjev je popolnoma ukinila vso trgovino in industrijo. V velikih industrijskih središčih je na tisoče delavcev brez dela. Angleži še vedno upajo, da se bo še vedno našlo sredstvo za mirno rešitev tega konflikta.

— d. London, 19. oktobra. Vprašanje rudarske stavke se presoja optimistično. Ze sedaj so se pričela pogajanja med stavkajočimi in vlado. »Daily News« poroča, da je po izjavi voditelja rudarjev pričakovati vzpostavitev dela pričetkom prihodnjega tedna.

— d. London, 18. oktobra. (Brezžično.) »Daily Chronicle« javlja, da železničarji in transportni delavci, ki so z rudarji vred združeni v delavski zvezi, ne bodo stavkali.

AMERIŠKA DEMONSTRACIJA.

— d. Amsterdam, 19. oktobra. »Hollandsche Nieuws Bureau« javlja iz Novoga Jorka: Mornariški tajnik je izjavil, da se podata dve veliki ameriški brodogradnja da potovanje okrog sveta. Predstavljali bi največjo mornariško demonstracijo, kar jih doslej pozna zgodovina.

KAJ VE POVEDATI »NEUE FREIE PRESSE«.

— d. Dunaj, 19. oktobra. Po brzjavki, ki jo je dobila »Neue Freie Presse« iz Aten, vzroka kraljevi boleznii ni pripisovati popadu opice. Gre za atentat pristavev Venizelosove stranke. Atenski poročevalce lista »Corriere d'Italia« javlja, da so Venizelosovi agenti zastupili kralja. Venizelos ima pripravljene čete, da z njimi vdere v parlament, če bi imela Venizelosova stranka večino. Stockholmski list »Afton Bladet« javlja iz Aten, da namerava Venizelos razglasiti republiko, kadar umre kralj.

Iz naše kraljevine.

— Regentov poset v Zagrebu. Zagreb, 19. oktobra. Včeraj se je vršila seja mestnega zastava, v kateri se je razpravljalo tudi o predlogu glede kraljevega dvorca na Strossmayerjevem šetališču, katerega je sklenil samoupravni odbor ponuditi kralju za bivališče. Frankovci in zajedničarji, ki so bili v samoupravnem odboru tako hrupno nastopili proti temu predlogu, niso imeli drznosti, da bi bili v javni seji govorili proti predlogu, marveč so molčali.

— Nabavni prispevek in draginjske doklade zagrebskim magistratnim nameščencem. Zagrebski občinski svet je dne 18. t. m. soglasno sklenil, dovoliti magistratnim nameščencem in vpokojencem draginji, doklade analogno naredbi ministrskega sveta z dne 28. septembra t. l. toda z izpremembo, da se eventualni ženin zaslužek več ne upošteva. Pomožnim nameščencem, ki službujejo vsaj šest mesecev, se je dovolilo nabavni prispevek po 1000 K, ženi po 300 K in za obiteljske člane po 200 K.

— Zagrebski drobiž. Občinski svet je sklenil spraviti v promet novega zagrebskega drobiža za znesek 6 milijonov kron in sicer 2 milijona po 20 vin, in 4 milijone po 50 vin. Plačilna vrednost tega drobiža je omejena le na področje Zagreba in bi trajala do 31. decembra 1922. Kakor v Ljubljani namreč tudi v Zagrebu silno primanjkuje drobiža.

— Organ Frankovcev. »Riječ« poroča, da je zagrebski »Jutarnji list« postal organ Frankovcev. Zaključuje to iz tega, ker je ta list priobčil poročilo o izredni skupščini zagrebskega Sokola tendenciozno pobarvano v smislu frankovske opozicije.

Neodrešena domovina.

Shod volilcev iz zasedenega ozemlja.

V »Mestnem domu« se je vršil snoči sestanek volilcev iz zasedenega ozemlja, na katerem se je razpravljalo o stališču, ki ga naj zavzemajo volilci iz Primorske napram volitvam v konstituinto. Shod je otvoril dr. Anton Šaplja. Za predsednika je bil izvoljen dr. Gustav Gregorin. Prvi je govoril poslanec dr. Dinko Puc, ki je v svojih izjavah naglašal, da je nujno potrebno, da nastopajo begunci pri volitvah složno in da se vežejo samo z ono stranko, ki bo nudila največ garancij, da se izvede iredentistič program. Povdarjal je, da morajo Primorci iskati zaslonbo samo v silni Jugoslaviji in da se morajo vezati samo na ono stranko, ki hoče zgraditi takšno močno državo. Drugi govornik Rupanik je hvalil delovanje narodnosocialne stranke in priporočal, naj bi begunci ne samo podpirali, marveč naravnost vstopili v to stranko. Na to se je razvila živahna, mestoma celo burna debata, ki so se udeležili poleg že imenovanih dveh govornikov še gg. dr. Fornazarič, dr. Brezgar, dr. Šaplja in dr. Besednjak. Ker ni bilo mogoče doseči sporazuma glede stališča, ki ga naj zavzemajo begunci napram političnim strankam, se je izvolil odsek 16 članov, ki naj stopi v stik s posameznimi strankami, prouči njih program ter na to precizira stališče volilcev zasedenega ozemlja napram tem strankam. Naglašalo se je obenem, da ne bodo begunci podpirali nobenega politika, ki se je v svojem dosedanjem delovanju kakorkoli kompromitiral. Končno sta bili sprejeti dve resoluciji: v prvi se naglašalo, da tvorita koroško in jadransko vprašanje eno celoto in da je vsled tega treba voditi pogajanja z Italijo v tem smislu, v drugi pa se zahteva, naj Narodno predstavništvo izbere posebno komisijo, ki naj izsledi in ugotovi krivice koroške katastrofe.

Pristopajte k »Slovenski Matici«.
Cianarina 8 K, ustanovna 200 K

Pred pogajanjmi z Italijo.

MINISTRSKI SVET.

— d Beograd, 19. oktobra. Danes popoldne je bil ministrski svet, kateremu je predsedoval regent. Svet se je bavil z zadnjimi odločbami glede pogajanj v jadranskem vprašanju.

NAŠI DELEGATI SO ODPOTOVALI V ITALIJO.

— Zagreb, 20. oktobra. »Narodno Delo« poroča iz Beograda: Včeraj zvečer so odpotovali naši delegati z ekspresnim vlakom v Italijo, da prične direktna pogajanja z italijanskimi delegati v jadranskem vprašanju. Razen delegatov dr. Vesniča, dr. Trumbića in dr. Stojanovića, so odpotovali tudi njih pomočniki med njimi kot vojaški ekspert polkovnik Kalafatić. Zjutraj se je vršil ministrski svet, ki je trajal do 2. popoldne. Najprej se je bavil ta ministrski svet z vprašanjem plebiscita na Koroskem, potem pa je definitivno določil točke, ki so se dale našim delegatom kot instrukcija za pogajanja z Italijo. Te instrukcije so take, da morejo naši delegati po svoji uvidenosti pogajanja prekiniti, ali pa jih dovesti do kance. Naša delegacija ima torej najobširnejšo polno moč. Dejstvo, da je odpotoval k pogajanjem tudi finančni minister Stojanović, kaže, da pridejo pri po-

gajanjih do razgovora tudi finančna vprašanja. Zdi se namreč, da namerava Italija stopiti z našo kraljevino v stik tudi v gospodarskih in trgovinskih zadevah.

— d Zagreb, 19. oktobra. »Novosti« javljajo iz Beograda, da danes odidejo ministrski predstojnik dr. Vesnić, minister za zunanje stvari dr. Trumbić in finančni minister Stojanović na pogajanja z Italijo. Kraj, kamor odhajajo delegati, je še vedno tajen.

DVE MOŽNOSTI ZA REŠITEV JADRANSKEGA VPRAŠANJA.

— d Zagreb, 19. oktobra. »Interni list« poroča iz Beograda: V političnih krogih se govori, da ima takozvani preliminarni za rešitev jadranskega vprašanja dve alternativni. Prva predvideva Wilsonovo črto, kateri na ljubo bi morali žrtvovati nekatere otoke in priznati Zadrsko popolno avtonomijo in pravico, voliti zastopnika v italijanski parlament. Po drugi alternativni bi se morala koncedirati Italiji vsa Istra s kontinuiteto do avtonomne Reke, toda s pogojem, da razen gotovih Kvarnerskih otokov vse, kar je južno od te črte, pripada pod našo suvereniteto, tako tudi otok Vis, Zadrbi bi se v tem primeru priznala avtonomija, toda brez pravice, voliti zastopnika v italijanski parlament.

Poljaki in mala antanta.

(Interview z dr. Benešem.)

V Zagrebu, dne 20. oktobra. Včerajšnja »Riječ Srba, Hrvata in Slovenaca« prinaša razgovor svojega dopisnika iz Čehoslovaške s češkim zunanjim ministrom dr. Benešem zlasti glede vprašanja male antante in razmerja te zveze in sosedov. Dr. Beneš je v tem svojem razgovoru izjavil v poglavitnih potezih priložilo tole:

»V kolikor sem se mogel prepričati, je v delu slovenskega časopisa izražena neka bojazen in sumnja glede male antante, zlasti kar se tiče njenega razmerja napram sosedom. V nekem zagrebškem časopisu so naglašali celo v preveliki meri tendenciozne vesti, ki so prišle iz Dunaja in Budimpešte ter imajo za predmet zlasti razmerje male antante napram temu dvema državama. Iz teh tendencioznih vesti, katerim se je pripisovala mnogo prevelika važnost, so potem prišli listi do napačnih zaključkov. Listi so sklepali iz teh vesti, da ima mala antanta nekako ostrino proti Poljski. To je pogrešek. V ničemer ni bila naperjena mala antanta proti Poljski in tudi danes ne more biti naperjena proti naši sosedu. V ostalem pa je to odvisno od Poljakov samih. Razume se, da nikdo ne mara ščuvati Poljake proti Madžarom, to je stvar Poljakov in Madžarov samih, da si ustvarijo medsebojne odnose, kakor jim kaže. Resnica pa je, da se strinja ta naša država in Jugoslovenska država v premonitvni interesih popolnoma in da so poskušali oživiti zvezo med Madžari in Poljaki protivni tem našim interesom. Razumljivo je, da bomo vedno naglašali potrebo prijateljskih stikov s Poljsko. Toda istotako potrebno je, da bodo Poljaki na čistem, da njih prijateljski odnosi napram Čehoslovaški

in Jugoslaviji logično vodijo za seboj zahtevo, da se popolnoma odpovedo odnošajem napram Madžarski, ki bi bili tema dvema državama opasni.

Našli so se pri Poljakih pa še drugi ugovori, tako zlasti, da je Čehoslovaška država v mali antanti kontrahent manjše vrednosti, ker je njena uprava v kaosu in njena armada slabotna in nemočna.

Nočem z nikomur polemizirati, rečem pa, da naj pridejo naši neprijatelji k nam, da se prepričajo o konsolidaciji naše države.

Kar se tiče Bolgarske, bi bilo po mojem mnenju zelo važno za Jugoslovene in za vsa istočno Evropo, če bi prišli z Bolgari čimprej do skupnega dela in do sodelovanja v najširšem smislu. Čehoslovaška je na tem vprašanju mnogo manj interesirana, kakor Jugoslavija in Rumunija. Potrebno pa je, da se dosedaj še sporna in neresna vprašanja najprej rešijo med najbližjimi interesi samimi, da pridemo tako do spoznanja, pod kakimi okolišninami in pod kakimi pogoji je to skupno delo mogoče. Čehoslovaška republika hoče biti lojalna napram vsem svojim zaveznikom in ne išče poti mimo njih. Sama je pripravljena pospešiti to delo in bo to tudi storila, če bo potrebno, pri tem pa Čehoslovaški republiki niti na misel ne prihaja, da bi se vtilkala v zadeve svojih zaveznikov in da bi hotela tudi samo vplivati na nje.

Značaj male antante je tak, kakršen pod sedanjimi okolišninami mora biti, ker je izključeno, da bi obstojala v Evropi kaka druga zveza, kakor samo defenzivna. Poleg tega pa je ena kardinalnih zahtev vseh držav male antante, da se boče in mora boriti za to, da se pogodbe med narodi tudi izpolnijo.

Narodno gospodarstvo.

VPRAŠANJE GOTOVINE IN KATALA.

Pomanjkanje gotovine je postalo pri nas precej občutno. Na jesen so bile tudi v normalnih časih potrebe po gotovini redno zelo velike. Skupovanje kmetijskih pridelkov zahteva velike svote. Razven tega je vpoštevati, da so dandanes v vsaki trgovini in industriji vezane zelo velike glavnice, tudi če ima le manjšo zalogo. Nebotične cene privajajo nujno do tega, da je vsakemu trgovcu in obrtniku treba veliko denarja. Vagon pšenice že zahteva celo premoženje. Tudi gredo kupčije brez kredita za takojšnjo plačilo. Denar je pičel, trda je zanj in je seveda zategadelj zelo drag. Spričo lakote po blagu in lahkega odjema se navadno ne vpraša mnogo po ceni. Glavno je dobiti denar. Zavodi ne obilujejo gotovine. Gotovo pa je, da leži med kmetiskim prebivalstvom mnogo denarja doma neproduktivno v škrinjah. Kmet se je navadil držati denar doma. Tudi zahteve po kreditih so velike in mnogostranske. Kreditna vrela niso radodarna. Potreba po kapitalu je zelo velika v naši državi. Spričo velikih in rastočih potreb po denarju so zavodi zadnje leto pomnožili svoje glavniče v znatni meri. Osobito v hrvatskem denarstvu je bilo živahno emisivno gibanje. Ali novih delnic ni bilo že od spomlad sem več tako lahko in gladko oddajati kakor prve čase. Trg je bil že nasičen. Stari kapitalisti prihajajo malo vpoštev. Kar je novega premoženja, je mnogo v rokah takih oseb, ki ga rabijo v svojih kupčijah, mnogo so ga naložili v nepremičnine. Hrvatske banke tako Narodna so začeli iskati kupovalcev za svoje delnice v Ameriki, zlasti tudi Južni. Na trgu z vrednostnimi papirji ni več tistega živnega prometa. Malo življenja je na borzi. Ob večjih ponudbah je težka va kupca. Pri nas bomo še rabili

mного kapitala, ako bomo hoteli izpopolniti, kar manjka našemu gospodarstvu v industriji, obrti, trgovini, prometnih napravah. Sami bomo težko izhajali. Rabili bomo pomoči iz bogatejših dežel. Preveč ropotati proti našemu kapitalu, ki žal ni dovolj velik, ni priporočljivo. Odnati pa je laže nego privabiti. Napačno pa bilo vabiti tuje za vsako ceno k nam. Če bi imeli postati le kolonija za tuje, je boljše, da gre industrijalni razvoj umerjeneje svoje poti. Bolje manj, pa tisto naše. Na vsak način je treba zadržati zaplavo naše domovine po tujih in njihov kapitalu. Že Rimljani so rekli, da je tuj denar britko robstvo. Naše nacionalno gospodarstvo ima od oploditve po tujem kapitalu le tedaj resnične ugodnosti, če si ohranimo vpliv in vodstvo. Zaslužnjenja se moramo ubraniti. Naša oblastva, ki so merodajna za taka vprašanja, imajo važne in odgovorne naloge. Napačna prijenljivost in dobrodušna popustljivost bi mogla voditi do zelo zlih posledic za naše gospodarstvo. Kadar se tuje zaje in razpase, se ga je težko otrestiti. Sladke besede in lepe oblike nas ne smejo prevajati. Liscia in ježi! V kreditnem pogledu je prijetna novost, da je začela poslovati tudi pri nas Narodna banka. Eskompta in denarne izravnavne smo dolgo pogrešali in morali rinuti v gospodarstvu naprej po jako okornih poteh in cestah. Bili smo daleč od tega, kar zahteva moderno denarno in kreditno poslovanje.

V RAVNANJE POTNIKOM V INOZEMSTVO.

Da se izogne neprijetnostim tako za potnike same, kakor tudi za organe državnih oblasti, ki so poklicani, da nadzorujejo izvoz zlata, srebra in zdravstva iz naše kraljevine, in da se potniki obvarujejo očitne škode, je potrebno, da so potniki natančno obveščeni, kaj in v koliki množini zdrave valute morejo vzeti s seboj pri odpotovanju iz naše države. — V to svrhu je gene-

ralni inspektorat ministrstva financ pod št. I Br. 22.257 od 23. septembra t. l. objavil pregled, iz katerega je razvidno, kaj in v kateri množini valute se more vzeti seboj pri odpotovanju iz naše države, ter kaj in v kateri valute so za uvoz v našo državo zabranjene.

Iz naše države se v inozemstvo ne smejo izvažati:

- I. Zlato in zlati novci.
- II. Kovinasti srebrni novci (naredba ministra financ I. Br. 10.515 od 22. marca 1920, I. Br. 2736 od 3. oktobra leta 1919.).
- III. Francoski franki v znesku nad 1000 frankov;
- angleški funti v znesku nad 30 funtov;
- ameriški dolarji v znesku nad 1000 dolarjev;
- švicarski franki v znesku nad 600 frankov.
- IV. Grške drame v znesku nad 700 dramam;
- italijanske lire v znesku nad 1200 lir.
- V. Nemške marke v znesku 2000 mark;

romunski lei v znesku nad 2000 lejev;

čehoslovaške krome v znesku nad 2000 čehoslovaških kron.

VI. Dinarji v znesku nad 1000 dinarjev v novčanicah Narodne banke ali kronsko-dinarskih novčanicah.

VII. Kronske novčaniče avstro-ogrške banke, kolikove v kraljevini Srbob, Hrvatov in Slovencev.

V primerih pod III. in IV., ako potnik nosi seboj različne valute, katerih izvoz je prepovedan, njihova skupna vrednost ne sme prekašati vsote 1000 francoskih frankov.

V primeru pod VI. se znesek 1000 dinarjev ne vračunava v vsoto zdrave valute, ki jo sme vsak potnik izvažati iz naše države.

V kraljevino Srbob, Hrvatov in Slovencev je prepovedan uvoz:

Avstro-ogrskih in bolgarskih novčanic v znesku nad 1000 kron ali lefov. Prepoved uvoza novčanic avstro-ogrške banke velja za vse vrste teh novčanic (žigosane ali nežigosane ali nekolikove).

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. oktobra 1920.

— Rektorska inauguracija na ljubljanski univerzi se bo vršila v soboto dne 23. oktobra t. l. ob 11. v zbornici (deželni dvorec). Odstopajoči rektor dr. Josip Ple me lj izročil posle novoizvoljenemu rektorju dr. Rihardu Zupančiču, ki bo na to imel slavnostno predavanje. Vstop vsakemu prost.

— O koroskem plebiscitu. Z ozirom na izid koroskega plebiscita piše »Prager Tagblatt«: Cona A ima slovensko večino, ki je v razmerju proti manjšini kakor 5 : 2. Izmed 78.887 prebivalcev te cone jih je 62.578 Slovencev in 25.308 Nemcev. Kot najmočnejše agitacijsko sredstvo je služilo Jugoslovenom nasprotstvo med deželo polnih krožnikov in ubogo Avstrijo. Na vseh cestah na glasovalnem ozemlju so bili napisali: »Pot v deželo gladi!« Povsodi je bilo slišati, da tečeta v Jugoslaviji mleko in med, da je tam paradiž, v Avstriji pa čaka vsakogar lakota in beda. Vrti Koroski so si izbrali pot v Avstrijo, pot v deželo lakote. Z junaškim smrem so se izrekli za siromašno, izmučeno državo, ki je pohabljena na vseh koncih in krajih. Koroski Slovenci ostanejo pri svojih nemških rojakih, s katerimi žive v miru in slogi, če tudi v siromaštvu. Oni cene ožračje beraške avstrijske države bolj kakor jugoslovensko obljubljeno deželo, kjer je kruha in mesa v izobilju... Tako piše nemški list ves začuden, da so se našli na Koroskem tepci, ki so si izbrali pot v deželo lakote in pomanjkanja, v državo revkizij in grozečega državnega bankrota. In upravičeno se čudijo! No, koroski nemurji sicer niso tako brihtni, kakor njihovi rojaki na Češkem, vendar pa se zdi, da se bodo tudi njim v najkrajšem času odprle oči. Kakor nam poročajo, imajo že sedaj precejšnjo mačka. Naša država je namreč že ustavila vsak dovoz živil na Korosko in trafike ne dobivajo več tobaka iz Jugoslavije, zato je nastalo že povsodi pomanjkanje živil in tobaka, kar je vplivalo »na zmage pijane« Koroske kakor leden tuš. Pri vseh se je že pojavil občuten nahod in čisto gotovo je, da bo nastal še preje, kakor si mislimo, preobrat v mišljenju tudi še najbolj zaslepljenih nemurjev, toda žal prepozno!

— Skladatelj Viktor Parma. V Maribor se je preselil z Dunaja naš skladatelj Viktor Parma. Ostal bo v Mariboru kot nadzornik zbora Glasbene Matice. Našega prvaka na glasbenem polju iskreno pozdravljamo na domačih tleh.

— Le tako naprej. Okrajno glavarstvo v Mariboru je odpovedalo službo neki uradnici, zavezni in odločni Slovenki, ker je bila tako nepredvidna, da je z ozirom na izgrede v Mariboru izjavila, da so Italijani v Trstu še hušje ravnali s Slovenci, kakor so Slovenci storili Nemcem v Mariboru. Le tako naprej, vse za Italijane in Nemce!

— Na javno vprašanje odgovor. Prejeli smo to-le pismo: Prišedši iz Koroske, sem šele danes zvedel o notici, ki jo je prinesel »Slov. Narod« v svoji 236. številki od 15. oktobra t. l. pod naslovom: »Javno vprašanje«, v kateri se trdi, da sem jaz z gg. Staré in Pirc »ustavil in zase rekviriral v Celovcu tri hrvatske avtomobile, ki so bili poslani v agitacijske namene«. Nemimovni dopisnik mi v najostrejšem tonu predhaja v formi javnega vprašanja »to samolastno postopanje v najusodnejšem trenutku« — Na to vprašanje odgovarjam, v kolikor se tiče moje osebe. Iz Celovca sem odšel v soboto 9. oktobra rano popoldne v okraj, ki mi je bil po g. delegatu odločen v nadzor glasovanja s sedežem v Logavsi pri Vrbi, 24 km od Celovca, in sem se v Celovce vrnil v ponedeljek 11. oktobra zvečer. Kar se je med tem vršilo v Celovcu, mi ni znano. Z avtomobilom nisem imel kot član delegacije sploh nič opraviti in mi ni znano, ako so kaki hrvatski avtomobili prišli v Celovec. O »rekviziciji«, o kateri piše »vprašanje«, mi ni znano prav nič, za svojo osebo sem imel za dva dneva na razpolago avtomobil, ki ga mi je dodelila delegacija in ki je last g. Camernika iz Ljubljane. Pristavljam samo, da sem ta avtomobil stavil v nedeljo večkrat na razpolago Narodnim svetom v Logavsi, Ribnici in Škofljici. Mislim, da s tem odpade tudi odgovor na ostala »vprašanja« Vasega dopisnika. — Obžalujem samo, da se najdejo osebe, ki napadajo pomožno osebo naše celovske delegacije, ki je imelo mogoče — to bo dokazala bližnja bodočnost — najhvalvejšnjo nalogo v

celem plebiscitnem boju. — Prosim Vas, gospod urednik, da izvolite na podlagi gori navedenega popraviti omenjeno beležko v Vašem časopisu. V naprej se vam zahvaljujoč bližjim z najodličnejšim spoštovanjem dr. Andrej Drušković.

— O vpogledu v kupčijske knjige ob prirejanju direktnih davkov prinaša »Narodnogospodarski Vestnik« zelo poučen in aktualen članek.

— Slovensko trgovsko korespondenco (Volc-Kiebel) je zopet dobila pri »Slov. trg. društvu« v Ljubljani.

— Uradni dnevi trgovske in obrtniške zbornice se vrše v Mariboru dne 21. in 22. oktobra t. l. v prostorih Trgovskega gremija v Mariboru.

— Luksusno blago je od spomlad prepovedano uvažati k nam. Namen te prepovedi je bil brez dvoma dober. Pravilno je, da ne gre denar v tujino za nepotrebne in pogrešne stvari. Prepoved je dala povod mnogim rekriminacijam, ker je zadelo mnogo blaga na pot. Počasi so se dosegle ublažitve rednim potom. Drugi so si, žal, pomagali »izrednim« potom po »stranputicah«. To je žalostna plat tega vprašanja. Prvi državna prepoved ni prišla do veljave, drugi je država izgubila, kar ji gre in bi ji došlo na carini, če bi prepovedi ne bilo. Po mnogih trgovskih središčih se vidi preveč blaga, ki bi ga ne smelo biti na prodaj, če bi prepoved držala. Ker smo enkrat taki, so mnogi mnenja, da je bolje dvigniti prepoved tega blaga. Na ta način se ogne saj enemu zlu, da država ne izgubi carine. Iz Beograda dohajajo vesti, da se pripravljajo ukinitve prepovedi uvažati luksurno blago. Namerava se pa dvigniti carinske postavke za blago, ki je luksus. Če se vsteje med luksus res le roba, ki jo je smatrati vsled lahke pogrešnosti za luksus, proti temu ni stvarnih pomislekov. Popolnoma odveč je, da se izmetava v današnjih časih denar v inozemstvo za nepotrebne stvari. Razvad in grešne nečimurnosti je med našim svetom žal le preobilo. Dasi imamo na primer v Ljubljani dovolj naših obrtnikov in obrtnic, ki morejo ustrezati tudi razvajenim zahtevam, je vendar še vse polno takih gizdalink in »finessaric«, ki čutijo za potrebno, da svoj denar razsipavajo s tem, da si naročajo obleke pri nemških, najrajše dunajskih krojačih in krojačicah. Doma jim nič ni dobro dovolj, ali denar, ki ga razmetavajo v tujino, je le pri nas zaslužen. Za zaslužek je domačija dobra! Veliko je kriva vzgoja, ki je še nedostopna. Počasi pridemo tudi tu do osamosvoje. Nekaj oprežanja bo pa seveda ostalo, saj za seme!

— Aretiran doktor. V soboto je aretirala celjska policija dr. Rudolfa Fohna in ga izročila sodišču, ker je ponesveril denar, nabran za nemške dijakke. Dr. Fohn je znan zaradi tatvine, ki jo je svoječasnno izvršil v celjskem muzeju. Po prevratu je mož živel v Avstriji, od koder pa se je pred tedni zopet vrnil v Jugoslavijo, ker se mu je zahotelo kruha.

— Nepredvidnost s težkimi posledicami. Včeraj ob pol 5. popoldne, ko se je peljal izvošček Ahlin proti trnovski cerkvi, je konj na mostu čez Gradaščico nenadno zavil proti ograji, ograjo podrt ter z vozom vred in dvovo gospo Weiss, ki se je peljala v vozu, padel na skale v Gradaščico. Voz se je razbil. Izvošček Ahlin je bil zelo težko poškodovan, dočim je dobila vdova Weiss le lahke poškodbe. Konja je odpeljal konjač. Vzrok nesreče še ni pojasnjen, gre najbrže za nepazljivost izvoščka.

— V Celju je preteklo soboto umrla ga. Terezija Jezernik, tašča g. ministra za socialno politiko dr. Vekoslava Kukovca. Pokojnica je bila sestra pokojnega prof. na celjski gimnaziji Ivana Krusiča. Bila je zavedna Slovenka že v časih, ko je bilo narodno gibanje v Celju še v povojih. Blag ji spomin, cenjeni rodbini naše sožalje.

— Dedič se išče. »New York Times« piše, da je nedavno tega umrl v bolnici v New Yorku neznanec, ki je bil na potu v svojo domovino Jugoslavijo. Dognalo se je, da se je pisal Peter Vidovič in da je delal v rudnikih v Aljaski. Njegov sin je bil dijak na vseučilišču v San Franciscu. Ko je izbruhnila vojna, je kot dobrovoljec stopil v vojsko in je padel na francoskem bojišču. V prijati pokojnega Vidoviča so našli 200.000 dolarjev in sicer 60.000 v hranilni knjižici glaseči se na San Francisco and Faire Bank, 54.000 dolarjev v ameriškem vojnem posojilu, 1900 dolarjev v gotovini

in raznih dragocenosti v vrednosti nad 50.000 dolarjev. Ves ta denar je prevzel v varstvo skrbstven urad v New Yorku, ker je mnogo Vidovičev tudi v Sloveniji, ni izključeno, da se nahajajo dediči Petra Vidoviča kje na Slovenskem. Zato smo zabeležili to vest.

— Vest o prekom sodu v Ptujso po popolnoma neresnične. Tam so namreč postavili nove reklamne stolpe in da bi jih obvaroval vsake zlobne poškodbe, je lastnik stolpov raznesel vest, da bodo vojaški postrelili vsakega, ki bo reklamne stolpce poškodoval. Vest je bila že zato neverjetna, ker komanda mesta nima pravice razglasiti prekega sode in ker za to tudi ni bilo pouda.

— Ukijnen nadpregled. Glasom poročila okrožne pukovne komande v Mariboru z dne 18. t. m. št. 851 se nadpregled dne 20. in 21. t. m. ne bo vršil. Vse tozadevne pozivnice se morajo vrniti vojaškemu oddelku na magistratu.

Kultura.

— Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani. — Opera:

- 20. oktober, sredo, Rigoletto, red C.
- 21. oktober, četrtek: Hoffmanove pripovedke, red B.
- 22. oktober, petek: Faust, red A.
- 23. oktober, sobota: Lepa Vida, red E.
- 24. oktober, nedelja: Od bajke do bajke, izven.
- 25. oktober, ponedeljek: zaprta.

Drama:

- 20. oktober, sredo: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, izven.
- 21. oktober, četrtek: Pygmalion, red A.
- 22. oktober, petek: Anisa, uradniška predstava, izven.
- 23. oktober, sobota: Ljubimkanje, red D.
- 24. oktober, nedelja: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, izven.
- 25. oktober, ponedeljek: Ljubimkanje, red C.

— Koncert »Ljubljanskega Zvona«.

Dr. Švigelj, predsednik Lj. Zvona je na včerajšnjem pokoncertnem sestanku rekel, da je »Lj. Zvon« brat »Glasbene Matice«. Da, mlajši brat; z ambicijami staršega, s pošteno željo biti njemu enak, konkurirati z njim kar se da. Razume se: pošteno, kar zamore le blagodejno vplivati na našo glasbeno kulturo, ki še davno ni raztrgala svojih otroških čevljev. Po dolgem času sem slišal zopet slovenski vokalni koncert, ki, po pravici in odkritosrčno bodi rečeno, ni v meni ostavil glubokejšega vtisa. Tega pa ni krivo petje samo po sebi, temveč v prvi vrsti naš glasbeni produkti, ki sem jih slišal. Autokritika mi reče, da so bile skladbe, kakor »Pesem o belih hišici«, »Res, oženil bi se« in »Po petelin, zoro mi naznani«, najšibkeje celega sporeda. Deloma je bila slabega vtisa kriva tudi Prelovčeva interpretacija, s katero se ne strinjam. Moški zbor »Ljublj. Zvona« pa razpolaga s svežimi, sočnimi glasovi. Nekaterim pevcom manjka še samozatajevanja, glasovna fronta ni popolnoma izravnana, v splošnem pa je zbor vsega spoštovanja vreden. Ženski zbor se mora otrestiti bojazljivosti. Lahko bi imel Prelovec zaupal težje delo, kakor ga je imel. Mešani zbor je bil pri delu od vseh ostalih: zmogel na mliv dirigenta najekstremnejših dinamičnih prelivov, poglavljen v razumevanje petih skladb s čisto intonacijo in vzorno disciplino, vendar pa nima preprečevalne sile, ne zgane, ne stese. Vzroka trebaj iskati v programu. Pavčičeva »Kaj ve misli« je preveč sentimentalna, preveč neiskrena, zavita, Lajevičeva »Kisa« tudi zaostaja za njegovim »Medvedom z medom«, ki je bila edina srečna skladba tega večera. Zlasti drugi del — prvi je nekoliko enoličen — je visoke glasbene cene. Ravnikova »Zenica« je za naše zore preozgodel dozorel plod in ni trud, ki so ga potratili za skladbe, v razmerju z uspehom. Neizmerne težave v intonaciji so bile sicer srečno premagane, zadostneč je veliko, no publika ni po zaslugi polhvalila niti skladbe niti pevcev. Zagrebški operni pevec G. Rijavec je najodličnejši interpret naših novih solnih pesmi, zlasti Lajevičevih, »Svetlo noč«, »Spleen« in »Razdvojenost«; takaj se podrobneje ocene. O njih drugič. G. Rijavec pa je prišel do svoje polne veljave šele v Milojčevih pesmih in v narodnih hrvatskih Lhotke. Zlasti v prekrasni skladbi »Japan«, katero je moral ponoviti. O Rijavcu pisati bi bilo nepotrebno, saj je naš davni, cenjeni znanec. Prelovec je spretne prevodja, zlasti uma interpretirati skladbe živahne vsebine. V skladbah nežnih, elegantnih je preveč vroč, preveč energičen. Najboljši lek za to pa bo čas. Ljubši mi je pa vseeno še smeh ob nepravem času, kakor solze. Koncert je bil kratak navzlic mnogoštevilnim skladbam. Morda je ravno ta beg od ene majhne cvetke na drugo ostavil v meni neugašene želje, neizpolnjene pričakovanja. Kriva tega je naša glasbena produkcija, ki laže rodi sedem palčkov, kakor enega velikana. Prelovca je publika castila s pristrnimi pohvalami, s cvetličnimi in menda tudi materijelnimi darili (desetletnica), in vse to je prav res zaslužilo.

— Narodnogospodarski Vestnik št. 19 ima to-le vsebino: 1. Položaj na avstrijskem lesnem trgu. 2. Vpogled v opravilne knjige pri prireditvi neposrednih davkov. 3. Društvene vesti: Izkaz društvene posredovalnice. 4. Začasná nemško - slovenska kemijska terminologija.

— »Narodni pomladak« Mesečni časopis za dečje pitanje. Poverljivost za socialno skrb v Ljubljani, oddelek za zaščito dece in mladine, razposilja v imenu glavnega odbora društva za zaščito jugoslovenske dece v Beogradu vabilo na naročbo novega mesečnika, ki ima namen zbirati podatke o stanju naše dece v pogledu zdravja, stanovanjskih prilik, vzgoje in izobraževanja, prinašati članke o strokovni literaturi otroškega vprašanja in otroške zakonodaje, domače in šolske higijene, fizične in moralne vzgoje mladine, kakor tudi vse, kar stoji v kaki zvezi s tem važnim vprašanjem. Vsaših pet minut umre po eno dete v naši državi! Umrljivost med deo v Jugoslaviji je torej naravnost grozna. Društvo, v katerem se koncentrija najvažnejše delo za reševanje in izobraževanje slovenske mladine, hoče s posebnim časopisom dati navodila voditeljem, varuhom, učiteljem in vzgojiteljem. Letna naročnina znaša

Skoli 30 dinarjev. Nabiraleci naročnikov dobe 10% nagrado. Uredništvo jih prosi, da se mu takoj javijo; hkratu prosijo uredništvo za literarne prispevke zdravnikov, profesorjev, učiteljev, pravnikov itd. Izvirni spisi se bodo plačevali po 150 do 200 dinarjev, prevodi pa po 100 dinarjev za tiskovno polo (16 strani). Informacije daje uredništvo Narodnega pomladka v Beogradu, Studenička ulica broj 62.

Društvene vesti in prireditve.

Društvo graditeljev v Jugoslaviji. Glasom sporazuma posameznih obstoječih društev stavebnikov Jugoslavije sklicuje društvo ovl. graditeljev v Zagrebu konstituirajočo skupščino za ustanovitev društva vseh graditeljev Jugoslavije dne 24. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih Društva ovl. graditeljev v Zagrebu, Ilica 71, s slededim dnevnim redom: 1. Volitev predsednika skupščine. 2. Sprejem pravil. 3. Volitev predsednika društva. 4. Volitev

odborna. 5. Predlogi delegatov. Pozivljajo se stavebniki vseh mest in pokrajin Jugoslavije, da se te skupščine udeležijo po svojih pooblaščenih delegatih. Imena in časi prihoda delegatov je javiti do 20. oktobra t. l. »Društvo ovl. graditeljev v Zagrebu« radi preskrbe stanovanj. Razgovori delegatov, izbranih za konstituirajočo skupščino, se vrše dne 23. oktobra t. l. ob 3. popoldne v prostorih »Društva ovl. graditeljev v Zagrebu«, Ilica 71, kamor se naslavljajo vsa vprašanja in prijave.

Turistika in sport.

Ljubljanskim šahistom! V petek, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer priredi v kavarni Evropa šahovski mošter univ. prof. dr. ing. Milan Vidmar veliko simultansko igro. Ta prireditve bo tem zanimivejša, ker se je udeležiti do sedaj v Ljubljani še ne doseže noben igralec. Ker se jih je prijavilo toliko, da bi prirediteljem utegnilo zmanjkati šahov, naj igralci po možnosti prinesejo šah s seboj. S to simultansko produkcijo otvori ob enem ljubljanski šahovski klub svojo zimsko turnirsko sezono.

Najnovejša poročila.

ISOLA BELLA KRAJ JADRANSKIH POGANJANJ.

Benetke, 19. oktobra. Isola Bella pri Pallanzii je izbrana za kraj, kjer se bodo vršila jugoslovensko-italijanska pogajanja. Zborovanja bodo v krasni vili princa Borromeo. Iz Beograda prihajajo poročila, da prevladuje v vladnih krogih optimizem glede izida pogajanj. (Isola Bella (Lept otok) se nahaja na zapadni strani jezera »Lago Maggiore« v Gor. Italiji blizu Svice. Torej na »Lepem otoku« se bodo vršila pogajanja.)

DRŽAVNA MEJA PROTI ITALIJI.

Rim, 19. oktobra. »Giornale d'Italia« poroča iz diplomatskih krogov, da so Jugoslovenci pristali na državno mejo Julijskih Alp, za kar bodo Italijani pristali na mejo Snežnik - Učka tako, da ostane okraj Voloska izven italijanske meje. Reka bo obdana od jugoslovenskega ozemlja in se bo proglasila za neodvisno svobodno državo pod kontrolo Zveze narodov. Jugoslavija pa dobi vsi Dalmacija.

KOROŠKA DEPUTACIJA V BEOGRADU.

— d Beograd, 19. oktobra. »Beogradski Dnevnik« poroča, da sta večeraj dopoldne sprejela ministrski predsednik dr. Vesnić in zunanji minister dr. Trumbić delegacijo 30 koroških Slovencev. Razgovor je trajal čeli dve uri o koroškem vprašanju, predvsem o plebiscitu v coni A. Deputacija je ministroma opisala težave, s katerimi je treba računati, ter neprijaznosti, ki morejo nastati, ako ostane s plebiscitom ustvarjeno stanje. Razgovor se bo nadaljeval danes, predno odide dr. Vesnić in dr. Trumbić na pot v Italijo.

— d Beograd, 19. oktobra. »Politika« poroča, da je deputacija, ki je bila sredi sprejete pri dr. Vesniću, zaprosila, naj ostane naša vojska na Koroškem in varuje slovenski življenjski pred nemškimi nasilji, pri čemer naj bi vlada tudi poskrbela, da ostane pod Jugoslavijo vsaj ozemlje južno od Drave, ker se je večina ljudstva v teh krajih izjavila za našo kraljevino.

VPRAŠANJE NAŠIH ČET NA KOROŠKEM.

— d Beograd, 19. oktobra. »Politika« poroča, da sta zastopnika angleške

in francoske vlade obvestila našo vlado o sklepu vrhovnega sveta, naj naša vojska evakuira Koroško. Ministrski predsednik dr. Vesnić je odgovoril, da je bilo jugoslovenski vojski že pred sklepom vrhovnega sveta izdano podobno naročilo. Naše čete so odšle na Koroško z nalogo, da vzdrže red, in bodo zopet odšle, kakor hitro prevzame plebiscitna komisija upravo tega ozemlja ter bo dobila naša vlada jamstvo za varstvo naših rojakov na Koroškem.

UVEDA DVEH ZBORNIC.

Beograd, 19. oktobra. Ministrski svet je razpravljal o načrtu nove ustave. Vsi ministri razum enega so se izjavili za to, da bi bila zakonodajna moč v rokah dveh zbornic — parlamenta in senata.

TRŽAŠKI LISTI ZOPET IZHAJAJO.

— d Trst, 19. oktobra. Po štiridnevem preporu je davi zopet izšel »Lavoratore«, kateremu so, kakor je bilo že javljeno, fašisti razbili tiskarno ter prostore uredništva in upravnistva. Ker so tržaški stavci tedaj bili odločili, da ne izide noben list prej, nego bo mogel izhajati »Lavoratore«, so tudi drugi tržaški listi izšli šele danes.

ARETIRANI REŠKI LEGIJONARJI.

Milan, 19. oktobra. Aretirani so bili štirje reški legionarji Castraghi, Bozzoni, Camarada in Locreti iz ozirov na javno varnost. Pri dveh so našli bodala.

BRZOJAVNA ZVEZA MED PRAGO IN BEOGRADOM.

— d Praga, 19. oktobra. V soboto je bila otvorjena direktna brzojavna proga Praga - Beograd preko Madžarske ter proga Praga - Trst preko Avstrije. Te dni bosta otvorjeni direktni brzojavni progi Praga - Varšava in Praga - London. Direktno brzojavno zvezo z Ženevo bo vsekakor vzpostavila Avstrija.

TRGOVINSKA POGODBA S ČEŠKO.

— d Praga, 19. oktobra. Večeraj je bila podpisana začasna pogodba in posebna konvencija za uvoz in izvoz med Češkoslovaško in kraljevino Srbom, Hrvatov in Slovencev. Listi pozdravljajo ta korak, kakor tudi hiter zaključek tozadevnih pogajanj.

Ameriški Rdeči križ za jugoslovenske dobrovoljce.

Izmed velikega števila jugoslovenskih dobrovoljcev, ki so tokom vojne zapustili Ameriko in njene udobnosti, da se ob težkih okoliščinah borijo za svobodo zedinjene domovine, je se dosedaj povrnil v Ameriko razmeroma nizek odstotek, samo — 1600 ljudi. Jugoslovenska vlada je v izpolnitve častne dolžnosti nasproti jugoslovenskim dobrovoljcem iz Amerike odprla kredit za prevoz v Ameriko onih, ki se zgledajo do gotovega roka. V kolikor se nam poroča, ta rok je zapadel koncem maja in kredit je sedaj izčrpan; v Dubrovniku, kjer je bil koncentracijski tabor za povračajoče se dobrovoljce, ni baje več nobenega, tako da ni pričakovati — vsaj za bližnjo bodočnost — nikakega nadaljnjega prihoda večjih skupin dobrovoljcev. Prva skupina 75 ljudi je dospela v New York dne 15. marca s parnikom »Santarem« direktno iz Dubrovnika, dočim so ostale skupine prišle preko Francoske. Druga skupina 350 ljudi je dospela s parnikom »Rochambeau« dne 8. junija; tretja 100 ljudi s parnikom »Lafayette« dne 30. junija; četrta 250 ljudi s parnikom »Rochambeau« dne 11. julija in končno peta skupina 150 s parnikom »Lafayette« in deloma »Leopoldina« dne 26. julija. V to skupno število dobrovoljcev je všteti tudi okoli 80 žen in 20 otrok, ki so ob tej priliki prišli v Ameriko s povračajočim se možem, oziroma očetom. Ker je jugoslovenska vlada preskrbovala le za njihovo vožnjo do New Yorka, si je težko predstaviti bedo njihovega položaja, da ni bilo pomoči drugih činiteljev, ako pomislimo, da so bili vsi brez centov, slabo oblačeni in namenjeni v svoja prejšnja bivališča daleč od New Yorka. Kakor pretežna večina našega priseljencev, so bili tudi ti povračajoči se dobrovoljci po svojem poklicu v Ameriki skoraj vsi ali rudarji, ali pa delavci v jeklarnah, torej v obrtnih, katerih sedež je več ali manj daleč od New Yorka. Naravno je bilo, da so želeli iti tja nazaj, kjer poznajo delavske razmere in imajo svoje osebne prijatelje in kjer so lahko preskrbljeni za prvo silo. Jako mnogo izmed njih je imelo svoja prejšnja bivališča v daljnem Westu, celo do Pacifika.

Najnужnejša in neizogibna pomoč, ki so jo potrebovali po svojem izkrcanju, je bilo najmanj to, da se jim preskrbujejo sredstva, da brzojavijo svojim prijateljem in sorodnikom po Ameriki po sredstva za nadaljnjo vožnjo, da se jim preskrbuje prenočišče in hrana tekot njihovega bivanja v New Yorku in da se za one, ki ne morejo dobiti pomoči od prijateljev, ukrene potreba, da dosežejo svoje ameriške bivališče. Ameriški Rdeči križ je iz svoje lastne inicijative, čim je izvedel o kritičnem položaju jugoslovenskih dobrovoljcev, priskočil jim na pomoč, ponudil zgoraj navedeno najnužnejšo podporo in še več ter vporabil njim v pomoč isto mašinerijo, kakor za repatrijacio ameriških vojakov. Ob prihodu prve skupine so imele nekatere jugoslovenske organizacije na razpolago nekoliko sredstev za pomoč dobrovoljcem — okoli 8000 dolarjev, torej precejšnjo svoto, ki pa je ob velikem številu predstavljala le malo individualno kvoto in se je vsled individualne distribucije kmalu izčrpala in raztrosila. Tedaj je ameriški Rdeči križ priskočil na pomoč in preskrbel onim, ki so bili brez zadostnih ali brez nikakršnih sredstev vozni listek in zadostno podporo za prehrano do prihoda v njihova bivališča. Razum tega jim je ponudil kopel in spodnje perilo — dve stvari, katerih so bili skrajno potrebni — kakor tudi čevlje v najbolj usmiljenja vrednih slučajih.

Pri naslednjih štirih skupinah je ameriški Rdeči križ popolnoma prevzel na seboj oskrbo dobrovoljcev in sistematično organiziral vso manipulacijo tako, da je spojil maksimum izdatnosti mogoče pomoči z minimumom zamude časa. Agenciji, potom katerih je ameriški Rdeči križ prišel v dotiko z jugoslovenskimi dobrovoljci, sta bili jugoslovenski oddelek od Foreign Language Information Service ameriškega Rdečega križa, ki je sprožil inicijativo za to pomoč in v glavnem vodil manipulacijo, ter Military Relief od New York County Chapter ameriškega Rdečega križa. Jugoslovenski konzulat jim je seveda šel na roko in hvaležno sprejel ponujeno pomoč.

Čim je bil naznanjen prihod parnika z jugoslovenskimi dobrovoljci, se je osobe

jugoslovenskega oddelka ameriškega Rdečega križa podajalo na parnik še pred izkrcanjem potnikov ter izpolnjevalo vsakim posameznikom primerno sestavljene vprašalne pole, v katerih je morala biti tudi navedena adresa onih ljudi, katerim dobrovoljci želijo brzojaviti za denar. Brzojavilo bili na to odposlani z največjo hitričo. Tako po predpisnem pregledu s strani priseljenskih oblasti so bili dobrovoljci napoteni v kopališče, kjer so dobivali kopel, sveže perilo in cigarete. Preskrbljeno je bilo na to za čista in udobna prenočišča in tri izdatne obede na dan do njihovega odhoda iz New Yorka. Ustanovljena je bila za izplačanje denarnih pošiljav posebnajako uspešna mašinerija in na Pennsylvanija Station je bila nastanjena posebna pomožna postaja ameriškega Rdečega križa za izplačilo gotovine došlih čekov, nakupovanje tiketov in splošno informacijo za jugoslovenske dobrovoljce. Kdor ni imel zadostnih sredstev ali sploh ničesar, da bi mogel doseči svoje nameravane bivališče v Ameriki, temu je ameriški Rdeči križ predumil kakor častno posojilo brez vsake garancije dovolj denarja za vožnjo in prehrano na poti. Le denar za vožnjo in prehrano na poti so dotičniki dobili v ime preduma, dočim so ostali stroški poklon ameriškega Rdečega križa jugoslovenskim dobrovoljcem. Kakor zgoraj omenjeno, se je povrnilo 1600 dobrovoljcev. Za brzojave njihovim prijateljem in sorodnikom je ameriški Rdeči križ potrošil vsega skupaj dol. 890.30, za hrano in stan v New Yorku dol. 2367.40, razni izdatki (za carfare, za nakup nekoliko parov čevljev, cigarete itd.) dol. 234.87; predumi za vožnjo in prehrano na vožnji znašajo skupno svoto dolarjev 13.010.25. Skupni izdatek ameriškega Rdečega križa v gotovini je znašal torej dol. 16.502.82; v to svoto ni vračunena vrednost spodnjih obelk, sweaterjev in nogavic, darovanih dobrovoljcem, oziroma ženam in otrokom Jugoslovenski konzulat je izročil ameriškem Rdečemu križu svoto 400 dol. kot prebitek svote, ki je bila izročena konzulatu s strani nekaterih organizacij za pomoč dobrovoljcem. Ameriški Rdeči križ je tudi ponudil zdravniško oskrbo nekaterim bolnikom med njimi, naprosil vse podružnice Rdečega križa po Ameriki, naj jim gredo na roko v slučaju potrebe, ter jim dajal umestna navodila za njihovo zdravje. Zgoraj omenjeni urad ameriškega Rdečega križa, t. zv. Foreign Language Information Service, je bil ustanovljen tekot vojne kakor oddelek Committee on Public Information, znane vladne informacijske organizacije tekot vojne, na čelu katere je stal Mr. Creel. Po vojni je ameriški Rdeči križ prevzel ta velevarni urad, v katerem so zastopane vse narodnosti izmed ameriškega priseljništva in ki tvori nekako zvezo med tulerodnimi skupinami v Ameriki in ameriško vlado, oziroma ameriško javnostjo; podučevati, obveščati naseljništvo in pomagati mu v njegovih odnosih z ameriško vlado in javnostjo, javno-zdravstvena propaganda in proučevanje razmer priseljnika in svrhu zboljšanja njegovega položaja na eni strani, informirati ameriško javnost o njegovih težnjah in o njegovem kulturnem življenju ter tako izboljšati medsebojne predosode na drugi strani — skratka amerikanizacija v najboljšem plemenitem zmislu besede, to je naloga tega oddelka ameriškega Rdečega križa. Organizacija je edina svoje vrste na svetu, kajti v njej ima malone vsaka narodnost svojega zastopnika, ki je nekak strokovnjak v vseh stvareh, tičečih se svojega naroda.

Jugoslovenski oddelek ima petero osebja: vodita ga Mr. Ivan Mladinec, rodom Dalmatincec, iz znane bračke rodbine, ki je upravitelj in kot tak naslednik svojega brata g. Petra Mladinca, ki je bil tudi član misije Jugoslav Reliefa v Jugoslaviji in se sedaj nahaja v sanatoriju v Topolščici, Soštani pri Celju. Slovence zastopa njegov namestnik Mr. R. F. Hlacha, dobro znani tržaški Slovenec, nekdanji urednik »Edinosti« in dopisnega urada ter intendant tržaškega gledališča in ki je bil ravnatelj prejšnjega Jugoslav Information Bureau v New Yorku in v tej lastnosti objavljaj za dobo najbolj intenzivne italijanske propagande v Ameriki neštevilne članke v glavnih ameriških časopisih v obrambo naših pravic ob Jadranu.

Raznoterosti.

* Samomor pivovarjarja Reinlinghausa. Listi poročajo iz Vöslaua: V zdravišču dr. Gainhoferja je dne 18. t. m. 61letni pivovar nar. dr. Pavel Reinlinghaus iz Gradca izvršil samomor. Našli so ga v njegovih sobi kravag pred ogledalom, kjer si je v brivito prežal vrat. Dr. Reinlinghaus je bil hudo bolan na živih in se je bržkone v duševni poboljšitvi usmrtil.

* Ameriški slepec. V Dalasu, Texas, je na vogalu neke ulice snalil čevlje ubogi slepec Martin. Nekega dne je prišla mimo dražestna Miss Marie Thompson. Pihal je velik veter in spravil njeno krilo v velik nered. To je bilo za ubogega slepca Martina usodopolno, ker ga je dražestnost lepe Marije zavedlo do tega, da je stražnik, ki je stal v bližini, spoznal, da ta slepec vendar le ni slep, marveč da dobro vidi in rad občuduje lepoto ženskega telesa. Stražnik je prijel slepcega Martina ter ga tiral na policijo, kjer so ga obsodili na 25 dolarjev globo.

* Šalpihin, slavni ruski umetnik je bil pozvan, da priredi koncert v Novgorodu. Za ta koncert je zahteval 600.000 rubljev, po dva puda, (pud je 16 kg) sladkorja, pud masla, pud olja, 3 pude soli itd. Boljševiški prireditelji so končno sporečili Šalpihina, da s tako dragim koncertom ne bo nič.

* V kratki rojena deteta. Na zadnjem kongresu zdravnikov in prirodnoznancev v Navhajmu je imel berlinski sodni zdravnik dr. Strauch zanimivo predavanje, nanašajoče se na dogodek, da se je vršil v Berlinu. Neka noseča žena je bila zakopana, ne da bi se bil ugotovil vzrok smrti. Šest dni potem je bila ekshumirana in v kratki so

našli mrtvo dete. Iz tega je izhajal dr. Strauch zanimiva razmotrivanja, navajajoč več slučajev, da so tako rojena deteta ostala živa.

* Na Angleškem beležijo jako velik narastek otrok. Tako je bilo v prvi polovici letošnjega leta narastka 519.749, lanske leto je bilo 293.000. Rodi se več dečkov kot deklic tako, da se ni bati Angliji za upadek lastnega naroda. Anglija pa je tudi edina srednja država v kateri se rodi po vojni toliko in povsem zdrav otrok.

* Obešeni verižniki. Iz Berečagi v Podkarpatski Rusiji poročajo, da so bili na podlagi prekega sode obešeni 2 Žid in 1 Rusin.

* Židje iz Budimpešte gredo v Palestino. Na ukaz, s katerim so izgnani iz Budimpešte vsi galisijski Židje, je prošlo 15.000 Židov madžarsko vlado za poime listine v Palestino. Žide odpošljejo iz Budimpešte v skupinah.

* Požar. Dne 14. t. m. je v bivši topničarski vojašnici in Saarbrücknu izbruhnil velik požar, ki se je razširil tudi na lopo za francoske avtomobile. Uničenih je nad 100 avtomobilov in mnogo dragocenega gradiva. Škoda cenijo na 25 do 30 milijonov mark. Kako je nastal ogenj, ni znano.

* Smrt ravnatelja agencije Havas. Ravnatelj Agence Havas, Franklin, je umrl. V njem je naš narod izgubil velikega prijatelja.

* O važnem izumu v tiskarski stroki poročajo preko Helsingforsa. Pravijo, da je neki ruski inženir izumel ročni stavni stroj, ki utegne napraviti prekrat v tiskarski stroki. Novi izum kraja delo in vsak urednik si lahko stavi in korigira svoj sestavek v svoji sobi ter ga potem odda tiskarni v končno delo. Helsingforski strokovnjaki so baje polni hvale nad tem novim izumom. Prvi stroj pa bo baje izgotovljen v kratkem v New Yorku. Če bo le res?

* Ruski otroci na Francoskem. Nad 800 ruskih otrok je na Francoskem, ki iščejo svoje roditelje. Tragična je usoda teh otrok. Na spomlad 1918 so bili postani s svojimi roditelji iz Moskve in Petrograda na Ural, da bi izbegnili nevarnosti smrti. Imeli so tam šole, a učitelji so kmalu zbežali, ker niso dobivali redno mesečnih prispevkov in ker je bilo polno nevarnosti. Otroci so bili prepuščeni samim sebi in živeli so po gozdovih, živeli se s koreninami in sadjem. Usmilili se jih je končno Rdeči križ in jih razvrstil v štiri kolonije. Bilo jih je 1200. V boju s Kolčakom so bile kolonije uničene in del teh otrok je prišel s pomočjo ameriškega Rdečega križa na Francosko. Sedaj iščejo za te otroke starše, o katerih se ne ve nič, kje se nahajajo, najbrže so razprokljeni širom sveta.

* V Parizu pričakujejo neugodne prehranjevalne razmere v bližnji zimi. Premoga bo najbrže že še dosti na razpolago, samo angleška premogarska kriza utegne nekoliko škodovati, glavno vprašanje pa je, kako bo z živili. Draginja narašča tudi v Parizu tako, da je v primeri s pomladjo življenje v Parizu sedaj na jesen štirikrat dražje. Meso bo stalo najbrže 20 frankov 1 kg. Potem moremo soditi, da bodo tudi druga živila v ceni hudo poskočila. Na posledicah vojne tudi francosko ljudstvo neizmerno trpi, kakor ves ostali svet, ki je bil prizadet po svetovni vojni.

* Kokoši izvalila aligatorja. Neki češki list v Chikagu poroča, da je dr. Willis v Teksasu na lovu dobil gnezdo aligatorjevih jajec in jih prinesel 6 domov. Jedna izmed njegovih kokoši je hotela valiti, zato jej je podložil jedno aligatorjevo jajce. Kokoš je pridno valila, ali ko je jajce počilo in se je mali aligatorček izvil iz njega, je kokoš s strašnim kokodakanjem zbežala iz gnezda.

* O bivši ruski carici so priložili angleški listi zanimive podatke. Aleksandra je bila inteligentna ženska ali živčno bolna in ohola. Bivši car Nikola se je bil zaljubil v njo, ko je imela 15 let, poročil pa jo je, ko je doživela 23. leto. Že kot dekle je Aleksandra popolnoma gospodavala nad njim. Nikola ni storil ničesar, da bi se ne bil prej z njo posvetoval. Aleksandro so njeni podaniki sovražili, ona ni znala biti popularna pa se tudi ni trudila za to. Nikdar se ni brigala, da bi bila zadovoljila javno mnenje, poznala je samo svojo avtokratsko moč. Mnogi so pripisovali to njeni bolezni, na kateri je trpelo mnogo članov njene rodbine. Imela je histerične napade, trpela pa je tudi na neki srčni bolezni dr. Bodkin je trdil, da je bila carica abnormalno bitje, kar spričuje tudi njeno nagnjenje do Razputina. Smatrala ga je za svetnika, premeteni Razputin pa je to okolnost izborno izkoristil. Carica je verovala v njegove nadnaravne moči in je bila prepričana, da samo on more ozdraviti njenega bolnega sina prestolonaslednika. Carja Nikolaja opisujejo kot vzornega očeta pa pobožnega do skrajnosti. Carica je sovražila posebno Hohenzolernce, nazivala nemškega cesarja s harlekonom in komaj čakala njegove propasti. Bila je fatalna žena na bivšem ruskem dvoru, ki je mnogo pripomogla k tragediji ruske dinastije.

* Opica je v Indiji božanstvo, o katerem je med ljudstvom razširjenih mnogo povesti. V provinci Šinano je živel neki kmet s svojo ženo. V hiši je imel opico z mladičem. Neki dan je žena pristavila na ogenj velik kotel z vodo ter odšla po svojih opravkih. Ko se je vrnila je dobila v kotlu mladiča mrtvega. Padel je bil v vrelo vodo ter se oparil. Žena se je zlokala, jokala pa je poleg nje tudi opica. Hotela pa je tudi pokazati, zakaj se je pripetila nesreča in je dvignila pokrov kotla, češ, če bi bil kotel pokrit, pa bi moj mladič še živel. Nato je opica vzela svojega mladiča pod pazduho in odšla. Kmet je šel za njo in videl, kako je čez most skočila v globoko deročo vodo in izginila z mladičem vred.

* Na Dunaju je mnogo več žensk nego moških. Deklet za ženitbo je na Dunaju 487.875, moških pa samo 339.997.

* Otok črnih mačk. V Tihem oceanu se nahaja otok Hatam, ki ga imenujejo otok črnih mačk. Na tem otoku žive v resnici mačke, ki so vse črne barve, niti jedne ni, ki bi bila druge barve. Te mačke bivaljo

po raznih duplinah vulkanskega izvora, je do razne reči, ki rastejo na otoku in lovijo ribe. Mnogo je jako hitro, tako da jih po kmalu poln ves otok, ako se ne prične lov na te črne mačke, katerih koža je izredno krasna in se da gotovo dobro izrabiti.

* Kako se obnašajo morilci pred ameriškim električnim stolom. Zločinci, ki morajo sedeti na ameriški električni stol, se obnašajo zadnje trenutke jako različno. Eni gredo svojo zadnjo pot še precej pogumno, omagajo pa navadno pri zadnjih korakih ter omahnejo na električni stol. Dr. Artur Welte je bil morilec, umoril je svojega tasta in svojo taččo ter je bil zato obsodjen na smrt. Kazal je nenavadno brezbriznost za to, kar se bo z njim zgodilo. Poprašani o smrti, je izjavil, da se nič ne boji električnega stola. Zadnje dni je mnogo obečeval z neko spristitino, kateri je obljubil, da se jej bo pojavil po smrti v dokaz, da obstoja še neki drugi svet. Prišel je slednjič dan njegove smrti, držal se je pogumno, dokler ni zagledal malih zelenih vrst, ki vodijo v smrtno sobico. Tam pa so ga živali zapustili in omahujoč je prispel do stola ter padel nanj. Obljube, dane spristitini, pa ni izpolnil. Morilec Gordon Hamby, velik tat in bandit, izobražen človek, pa se je obnašal povsem drugače. Bil je ves čas dobre volje, ko je čakal na eksekucijo, prigljal si je mirno cigareto, vtiaknil roke v žepu ter lahko odkorakal na hodnik, tudi zelena vrata mu niso zlomila živcev, marveč je zavestno in mirno sedel na stol ter pomignil paznikom, češ, le naprej, le storite svojo dolžnost.

* Nova iznajdba. Danska učenjaka Rabek in Jonsen sta odkrila novo silo, slično elektromagnetizmu, ter razvila princip telefona, ki glasno govori. To se je zgodilo pred tremi leti. Sedaj sta iznašla jako občutljiv in praktičen žepni elektroskop, ki more izkoristiti najmanjšo množico elektricitete. S pomočjo tega aparata bo mogoče pri brezžičnem brzojavu mnogo hitreje pošiljati vesti tudi na večje daljave kakor doslej. Upajo, da bodo mogle brezžične postaje s pomočjo te nove sile lažje sprejemati vesti. Sedaj delata učenjaka na sistemu, da se bodo mogle brezžične depeše sprejemati dvajsetkrat hitreje nego doslej.

* Simbolični zvonik. Poročajo, da je ameriška vlada odločila, da zgradi iz metalnega vojnega materiala, ki ga je kupila od Antante, največji zvonik na svetu. V tem zvoniku bo 54 zvonov, to je, kolikor je držav in distriktov v Zedinjenih državah. Zvonik bo zgrajen s kamenjem iz ruševin Reimsa, Verduna, Termonea, Loewena in Yperna. Tako bo duša velike vojne za svobodo vedno pevala v tem monumentalnem orkestru zvonov v Washingtonu. Zvonilo se bo ob svečanostih prilikah ... seveda ako se ta ameriška misel uresniči.

* Strašen dokument o stradanju v boljševiški Rusiji. Ruski pisatelj Kuprin, ki živi sedaj v Parizu, je obelodanil že celo vrsto dokumentov o strašni bedi v boljševiški Rusiji. Najhujiša pa je tale: Desetletni ljudskoškoli učenec je pregovoril svojega 13-letnega tovariša, da sta napadla slabejšega součenca in ga ubila. Nato sta uživala dečkovo meso deloma surovo deloma pečeno. Povprašan, kako sta mogla to jesti, je rekel mlažji: Jedla sva, ker sva bila lačna, spočetka je bilo meso dobro potem pa je neprimerno dišalo.

* V Rusiji se ne sme kaditi. Poročajo, da je sovjetska vlada izdala naredbo proti kadenju na ulici, na železniških postajah in sploh v javnosti. Moremo si misliti, kako hudo je ta naredba zadela kadilce, ako vprašujemo, da ruski delavec ne more prestat pet minut, ako ne kadil, dijaki obilo kade, Ruski da je ta naredba naperjena v prvi vrsti nje pa tudi kakor moški. Pojasnjuje se, proti delavcem v tovarnah, da ne bi zgubili preveč časa pri delu.

BORZE.

— d Zagreb, 19. oktobra. Devize: Berlip 196—198, Italija 504—555, New York kabl 0—137, New York ček 134 do 136, Pariz 920—925, Praga 163 do 164, Dunaj 35.50—35.75. Valute: Ameriški dolarji 139.50—140.50, avstrijske krone 38—39, bolgarski levi 155—160, carski rublji 118—125, čehoslovaške krone 168—175, francoski franki 0 do 940, napoleonador 460—465, nemške marke 200—202, romunski lei 235—240, italijanske lire 540—545, turške lire 0—500.

Poizvedbe.

— Izgubljena je bila v torek dopoldne v Strelški ulici Forsterjeva klavirska šola. Pošteni najditelj naj jo izvoli oddati v upravi »Slov. Naroda«.

— Izgubila se je polica »Niederösterreichische Versicherungsanstalt« (Niederöst. Länderbank), Wien, glaseča se da ime Bänzjak Franciska, s štirimi listinami in italijanskim potnim listom. Ker so za najditelja listine in polica brez vsake vrednosti, se prosi, da jih pošteni najditelj izroči upravi »Slovenskega Naroda« proti dobri nagradi.

— Risalo orodje se je izgubilo! Najditelj naj izvoli omenjeno oddati proti nagradi na naslov Gradišče 10/I. desno.

— Izgubila se je ženska pompadura z 800 K od Marijinega trga pa po Cankarjevem nabrežju do Starega trga. Pošteni najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi v trgovini Česuovar na Starem trgu 16.

— Prve dni t. m. je ubežal lovski pes »biak«, imel je znamko »Ljubljana 736«, sliši na ime »Kastor«. Kdor ga je vlovil in ga pripelje Ljubljana, Knafjeva ulica 15, I, dobi 200 K nagrade. Kdor bi pa psa prikral, bo naznanjen sodišču.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Proda se radi izdelave pianino in razna hišna oprava. Ogleda se Selenburgova ulica št. 7/1, soba št. 23. 7934

Sprejmeta se takoj trgovski pomočnik in vajenec pri trgovcu Josipu Kodriču v Sv. Križu pri Kostanjevici. 7941

Različno novo lepo perilo iz predvojnega blaga in krasno ročno delo za posteljno perilo se prodaja Barvarska steza 5. 7938

Žrgovino dobro išočo, na prometu, vzamem v najem event. kupim. Ponudbe pod „November 1920“ na Poštno letečo Soštani. 7937

Miss Farler has returned from England, and gives private lessons and courses. Interviews 4—6 Thursdays and Fridays Dunajska cesta 25. 7929

Pozor! Ugodna prilika!

Proda se v Ljubljani velika hiša z obsežnim vrtom, ležeča na periferiji mesta. Stanova je s 1. februarjem 1921 za kupca. Cena samo 70 tisoč din. Hiša pravkar temeljito renovirana. Vpraša se in ponudbe pod „Koruna“ Ljubljana, Aleksandrova c. 9/II. 7928

Večji stavbeni prostor

ob državni cesti z gozdom oddaljen 5 minut od kolodvora v ljubljanski periferiji se takoj prodaja. Pojasnila daje Dr. Viljem Krejčí odvetnik v Ljubljani, Wolfova ulica 5, I. nadstropje. 7931

Kot komercialni voditelj, zastopnik ali kaj sličnega, želi priti k velikemu podjetju v katerikoli malo mesto Slovenije (Kranjska, Slov. Stajerska ali Koroška) akademsko in strokovno nabravan 35 letni gospod z 12 letno samostojno prakso v največjih industrijskih, transportnih, trgovskih in bančnih podjetjih. Govori poleg hrvaški in nemški, nekoliko angleški, francoski in italijanski. Katolik, oženjen. Ponudbe pod: „Hrvat 7923“ na upravnisti Slov. Naroda. 7923

Pri velikem podjetju se sprejme za poduradnike več pisarniških moči in računovodja. Prosilci morajo biti popolnoma večji slovenskega in nemškega jezika. Reflektira se samo na izvežbane moči. Ponudbe ki naj vsebujejo poleg navedbe do sedanjega službovanja in osebnih podatkov tudi zahtevke plače, se naj vpošljejo pod „Računovodja 7936“ na upravo Slov. Naroda. 7936

Skoro nova blagajna se ceno prodaja. Naslov pove upravnisti Slov. venskega Naroda. 7917

Otroška postelja z modroco na prodaj. Gosposka ulica 3., Kroljčič. 7914

Domač krompir po K 2— za 1 kg oddaja od 200 kg naprej trgovina s poljskimi pridelki A. Volk, Ljubljana, Dalmatinova ul. 10. 7918

Zagar, zanesljiv in samostojen delavec, la. ec k navadni venecijanski žagi se sprejme. Potni stroški se povrnejo. Aproximacija se preskrbi. Josip Chudoba, pila, Statinski Drenovac (Slavonija). 7921

Mobilovano ali nemobilovano stanovanje s kuhinjo se išče za distinguirana zakonca proti visoki najemini. Ponudbe pod šifro „Zakonca 7904“ na upravnisti Slovenskega Naroda. 7904

Pisarniško žensko moč, večšo strojepisja in stenografije, išče Menjalnica Slov. esk. banke v Ljubljani. Nastop takoj. 7924

Oporemljeno sobo išče takoj ali s 1. novembrom soliden gospod. Cena postranska stvar. Ponudbe pod „Cena postranska 7926“ na upravnisti Slov. Na o da. 7926

Pisalni stroj „Hammond“ malo rabljen, se ceno prodaja. Naslov pove upravnisti Slovenskega Naroda. 7927

Prevzamem takoj **stavnbeno ali pohišveno mizarstvo delo.** Izvrševalec. Cene zelo solidne. August Povše, mizarstvo mojster, Glince 49, VI. 7922

Jščem stanovanje s hrano. Plačam dobro. Ponudbe pod Realec 7933“ na upravnisti Slovenskega Naroda. 7933

Proda se železna peč (Dauerbrandofen), moške galoše, očala in ščipalnik, sobni termometer i. t. d. Lavrenčič, Frančiškanska ul. 10, I. nadstropje od 11—1. ure. 7916

Meblirano sobo s posebnim vhom gospod pri boljši rodbini v sredini mesta ali jo zamenja za manjšo. Posredovalec dobi K 400— nagrade. Ponudbe pod „A. Z. 7925“ na upr. Slov. Naroda. 7925

Kumno pravi holandski nudi Sever & Komp. Ljubljana. Kupuje pa lano in deteljno seme, ter suhe gobe. 7901

Proda se stroj in noži za ribanje želja in neka dobro ohranjenih kadi. Naslov pove upravnisti Slovenskega Naroda. 7901

Proda se nova spalna oprava iz javorjevega lesa z masivnim okovom od med. Zelo moderno. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7887

Proda se čisto nov še nerabljen ženski plašč. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7895

Sprejem mladega in agilnega trgovskega pomočnika speceriške in manufakturne stroke in enega uč nca iz b-liše hiše za takojšnji nastop. Ponudbe se pošlati na Ludovik Remic, Slovenjgradec. 7847

Išče se korespondent za srbohrvaščino, zmožen tudi nemškega jezika za dopoldanske ali popoldanske ure. Ponudbe / navedbo zahtev pod „Postranski zaslužek 7849“ na upravnisti Slov. Naroda. 7849

Čisto svinjsko maslo, doma topljeno, razpošilja in sprejema ponudbe od 50 kg naprej po najnižji dnevni ceni tverda Janke Popovič, Ljubljana. 5931

En par lahkih konj z vozom in vozništom se za vožnje, event. tudi z osebnim vozom (break) za vožnje na deželo odda. Pojasnila vsak dan od 10—11 ure do Gosposvetska cesta 4/1 desno. 6578

Klobuke večerje in iz klobučevine prebarva takoj v vseh modernih niansah ravnotako vse druge predmete. 6086

Tovarna Jos. Reich, Ljubljana.

Karbidne svetilke namizne viseče in za kolesarje, karbid in gorivce priporočata

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Nemobilovana soba. Stalen soliti prijeten gospod išče v sredini mesta nemobilovano sobo s posebnim vhom ako mogoče pri kakih vdovi s skupno hrano. Ponudbe pod „A. B. C. 7905“ na upravnisti Slov. Naroda. 7905

Dražba.

Dne 24. t. m. se bodo na javni dražbi na veleposessu v M. Soboti grad grofa Szaparyja, prodajalec lipčanske kobilice v starosti 3 4 let. Istočasno se bodo tudi prodali vsi moči. Dražba se prične ob 2. popoldan. 7857

G. F. Jurásek uglaševalac glasovirjev in trgo vec z glasbilo Ljubljana, Wolfova ul. 12

Večja stanovanjska hiša primerna za industrijsko podjetje ali veletrgovino v ljubljanski periferiji izven užitinskega rajona z velikim dvoriščem in gozdom se takoj prodaja. Pojasnila daje Dr. Viljem Krejčí, odvetnik Wolfova ul. 5, I. nadst. 7932

Strešno lepenko parketne deske, trstje za štukaturo dobavlja takoj v vsaki množini Jos. Puh, Ljubljana, Graška ul. 22. Telefon 513.

Proda se radi selitve dobro ideča gostilna s trgovino z mešanim blagom v neposredni bližini premoškega trboveljske družbe blizu Kočevja. Hiša ima velike prostore, čedna stanovanja, kleti, ledenico, verando, kegljišče in lepe hleve. Okoli hiše je lep senčnat vrt—zraven obširen sadni vrt, k hiši spada 40 orolov zemlje—gozd, polja in travniki. Več se izve pri Hans Kresse, trgovec v Kočevju. 7779

Stanovanje s hrano ali brez nje išče soliden gospod plača dobro. Ponudbe na Reko Butič, Sp. Šiška, Kamniška ul. 163. 7886

Proda se pohištvo dveh sob in kuhinje z vsem inventar em. Ponudbe pod „Ornava 7897“ na upravo Slov. Nar. 7897

KROMPIRA 30 vagona izabranog ze jelo, prodaje uz najnižju cijeno rastavno vagon Zagreb ili tovarna stanica Novu Zagrebu, Maksimirska 64.— Telefon 20 — 60. 7890

Enonadstropna hiša s 7 sobami, mi, vrtom, njivo, ribnikom, lepa lega vodovod in električna razsvetljava v hiši se prodaja. Vprašati je pri tverdi E. Hofman, Kočevje. 7862

Kot družabnica želi vstopiti trgovsko izobražena starejša gospodinja, s 40 000 K premoženja v trgovino ali drugo podjetje. Prevzamem tudi kako trgovino v najem. Ponudbe pod „Vešča 7818“ na upravnisti Slov.enskega Naroda. 7818

Zvezke

za višje šole, črnilo, peresa, radirke in druge šolske potrebščine na debelo in drobno se dobe pri L. Pavlaček, Ljubljana, Židovska ulica 4

Trstje za strape izdelnje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust Steinar Anton, Ljubljana, Jevanova ulica 13, Trnovo. 4256

I. apno

v kosih in drobno dobavlja na vagona **AVN, tov. Laško.**

Prodajalka starejša, spretna moč, se sprejme takoj v modno trgovino v Ljubljani. Plača dobra oz. po zahtevi. Ponudbe pod šifro: „Prodajalka 7832“ na upravnisti Slov. Naroda. 7832

Proda se travnik na Barju, ležeč ob glavnem stradonu pri Rdečem križu: 8 orolov, 910 štr. sežnjev površine. Poizve se na Karlovski cesti 20. Posredovalci izključeni. 7785

Remington pisalni stroji se dobijo najceneje in zahtevajte ponudbe od K. A. Kregar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21—23. 7712

Cajno pecivo (heksli) najbolje vrste se dob na debelo pri Fr. Bačnar, specialna pekarnja, Moste pri Ljubljani. 7808

Po zelo znižani ceni nova dvekolesa, plašči, zračnice, sival. stroji in vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorilci itd. Srečujemo se v posretilo dvekolesa in razni stroji pri BATJELU, Ljubljana Stari trg 28. 7823

Prodasta se 2 motorni kolesi radi odpotovanja po primerni ceni in sicer Puch 4 HP, popolnoma nove pnevmatike in dve prestavi in Pigon 2 HP. Oba v popolnoma dobrem stanju. Ogledata se pri J. Gorec, Rimska cesta. Natančnejša pojasnila daje Jaroslav Rak, Kilslerjeva ulica št. 7/3. 7860

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različne železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe Gjorgje Grujić Beograd, Miletića ul. 15.

Klavir, skoro nov, se prodaja radi izsilve. Več se poizve v trgovini Sv. Florijana ul. št. 14. 7873

Klavir ali pianino e išče v najem. Ponudbe pod „Pi smino 7902“ na upravo Slov. Naroda. 7902

Notarskega kandidata, tudi začelnika, sprejme notar Hadovnik v Ljubljani. 7859

Oblačilnica za Slovenijo priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih devilov, po najnižjih cenah.

Opozarjamo na nakup zlasti vse konsumne in nabavne zadruga in javne nameščence. Slednje opozarjamo, da si morejo nabaviti oblačilne in obuvne potrebščine na obroke samo še do konca decembra t. l. Blago solidno, cene ugodne!

Iščemo večje skladišče ali primerne prostore, ki se dajo v to svrhu preurediti. Ljubljanska komercialna družba Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Knjigovodja

popolnoma samostojna in zanesljiva moč, se takoj sprejme. Ponudbe na „BALKAN“ podružnica Maribor.

Skaboform se zopet dobiva! Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Flescha originalno Skaboform mazilo. Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vianju puder „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano in okolico Rih. Sušnik, „pri Zlatem jelenu“ IV. Marijin trg.

Važno!

Gospod Ivan Zibelić, veleposessnik in veletrgovec v Aleksandriji — Egiptu naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim podjetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vladno, da je pripravljen dati najkulantnejše in najzanesljivejša vsakovrstne informacije in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovanskim konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibelić je rodom Dalmatinec, goreč jugoslovanski rodoljub, kateri uživa osobito v evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovanskih društev itd. v Aleksandriji najvišje čisljanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja

Charles Princ trgovina z manufakturo na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Židovska ulica št. 1, I. nadstropje. 7135

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE PRIMOŽA TRUBARJA USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI. Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci. Cena s pošto kron 10.—

NAR. KNJIGARNA V LJUBLJANI, PRE-SERNOVA UL. ST. 7

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

— Brzojavni naslov: Banka Ljubljana. — Stritarjeva ulica šte. 2. — Telefonska številka 261 in 413. —

Glavniška glavnica 50.000.000 — kron. Rezervni zakladi 45.000.000 — kron. Glavnica z rezervami 95.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju **Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne KREDITE**

Šivalni stroji dospeli -

za obrtno in rodbinsko rabo v vseh opreham. Istotam se dobi vse posamezne dele, igle in olje, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje.

Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nas. 7.

Mednarodna špedicija

Emil Eichhorn

Brod na Savi, Bosanski Brod, Osijek I., Zagreb Frankopanska 9.

Špedicije svake vrsti, carinjenje, preseljenja u vlastitim pokričvenim kolima itd.

Brzjavi: Eichhorn.

Privredna Štedionica d. d. u Somboru (Bačka)

Filijala u St. KANJIZI (Bačka)

Kupuje i prodaje svakovrsne zemaljske proizvode. Radi se svima bankarsko-štedioničkim radom.

Telefon: 92. — Adresa za brzjave: Privredna Štedionica, Sombor.

Sljive, suhe kruške, pasulj (fižol)

i sve zemaljske proizvode kupuje i prosi brzjave ponude. Alfred Paul Oesterreicher, Wien I., Giselastrasse 2, Brzjavi: „Arznei“.

Zastopnik

se išče, ki bi prevzemal ali nabiral obratno vožnjo z avto v smeri Trst (Milan) in ki bi prevzel skrb garaže za avto. Ponudbe pod „Trst 7875“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“.

Hartonska tovarna in papirna industrija

I. Bonač sin, Ljubljana

Izdeluje in ošetrja embalaže za čaj, limonirane doze za oljate barve in lake od 1/8—1 1/2 kg. Iekerniške kresline za pranje, vrečice za lekarno, kavo, špičaste, kroznike za steklene in deltalose, hartonske vsake vrste, le. rjavo lepoko (lederdeckel) v vseh debelostih in vsaki množ. Vse na in ceteri na razpolago.

Naprodaj:

1 kom. 4—5 tonski tovorni avto znamke „Fiat“ Type B L R,
2 kom. 4—5 tonska tovorna avta znamke „Fiat“ Ty e B L R,
11 kom. 1 1/2 tonskih tovornih avto znamke „Fiat“ Type 15 Ter,
7 kom. 2 1/2 tonskih tovornih avto znamke „Fiat“ 18 P,
1 kom. krhki tovorni avto z zaprti karoserijo posebno za trgovce in mesarje znamke „Branchi“,
1 kom. težki Trakteur za 7 1/2 tone znamke „Fiat“ 75 PS.
Natančnejša pojasnila se obo pod „Triumph“ na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Canki rievo narežje št. 5.

Liekovito bilje

svake vrsti: Kamila, Cantharide, Stramonium, Hyoscyami, Belladonna itd. kupuje Alfred Paul Oesterreicher, Wien I., Giselastrasse 2. Brzjavi: „Arznei“.

Vinski sodi

skladišni in transportni, nahajajoči se v kleti, takoj porabni okrog 200 hl skupne vsebine, na prodaj. J. Mahorko, Maribor Slovenska ulica.

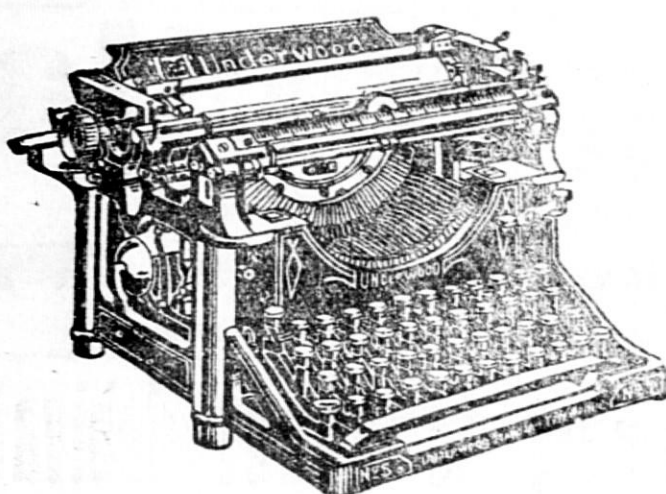
Razpis.

Ljubljanska kreditna banka potrebuje

razna mizarska dela za stanovanjsko hišo

ki jo gradi v Beethovnovi ulici. Sestavek dobave in tozadevni načrti so razgrnjeni na vpogled v tajništvo Ljubljanske kreditne banke, Pred Škofijo, III. nadstr. Ponudbe je staviti do 1. novembra t. l. ob 12 uri dopoldne, dobava mora biti izvršena do 1. marca 1921.

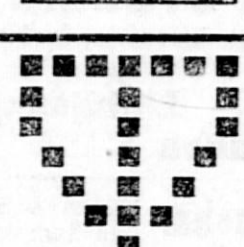
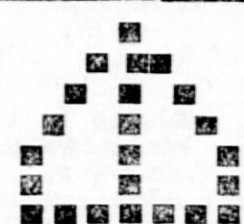
Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Glavno zastopstvo za:
UNDERWOOD
pisalni stroji in
OPALOGRAPH
razmnoževalni aparat
ima tvrdka

THE REX CO., Ljubljana
Gradišče št. 10.

Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

Kuverte in pisemski papir
s firmo kakor tudi vsako-
:: ursine druge tiskovine ::
izvršuje točno

„Narodna tiskarna“.

Podpisana tovarna javlja, da je oddala vso svojo letošnjo zimsko produkcijo svojih različnih suknenih izdelkov ljubljanskim tvrdkam I. C. Mayer, Franc Ks. Souvan in Feliks Urbanc, kjer so ti izdelki cenjenim odjemalcem po izredno ugodnih cenah na razpolago.

Tovarna sukna Brata Moro, Vetrinje.

Z ozirom na gornjo objavo obveščamo svoje odjemalce na debelo in drobno, da smo prevzeli od starorenomirane Vetrinjske tovarne vso letošnjo produkcijo njenih čisto volnenih izdelkov, kakor lodnov, ševijotov, dubljejev v izredno bogati izbori.

Cene so proti minuli seziji za več kot polovico nižje.

I. C. Mayer, Franc Ks. Souvan, Feliks Urbanc.

Autogaraža Gorec

prevzema komisijsko
prodajo avtov in po-
sreduje pri nakupih
s strokovnimi nasveti

1 Puch 24 HP.
1 Fiat 24 HP.
1 Laurin & Klement 9/12 HP.
1 Puch 24 HP.
1 N. A. G. Landaulett 30 HP
1 Mercedes 35/60 HP.

osebni avto
na prodaj.

Ljubljana, Vegova ulica št. 8.

Tvornica kola i industrija drvene robe M. Počivalnik dioničko društvo „RAVNA GORA“
III. emisija dionica.

Poziv na subskripciju.

Izvanredna glavna skupština dioničara Tvornice kola i industrije drvene robe M. Počivalnik dioničko društvo u Ravnoj Gori, koja se obdržavala dne 28. rujna 1920., zaključila je povišenje dioničke glavnice

od K 6,000.000— na K 15,000.000—

ovlastivši ujedno ravnateljstvo društva, da ovo povišenje provede prema potrebi i svojoj uvidjavnosti.

Na temelju ovoga ovlaštenja izvanredne glavne skupštine zaključilo je ravnateljstvo u svojoj sjednici obdržavanoj dne 28. rujna o. g. razpisati emisiju na komada 22.500 dionica po K 400— nomin. vrijednosti u ukupnom iznosu od K 9.000.000—

čime će uplaćena dionička glavnica doseći iznos od K 15,000.000—.

Upis na ove dionice imade se obavljati pod ovim uvjetima:

- 1.) Starim dioničarima pripada pravo optirati na svaku jednu staru dionicu po jednu novo dionicu uz tečaj od K 500—, te pribrojivši K 50— po dionici u ime troškova. Opcija na stare dionice može uslijediti jedino na taj način, da posjednici starih dionica doprinesu dionice ili medjutomnice I. i II. emisije, na kojima će se vidljivo naznačiti, da je opcija III. emisije izvršena.
- 2.) Preostalih pak 7500 komada dionica izlaže se slobodnoj supskripciji uz tečaj od K 700— i K 50— u ime troška po dionici. Pravo repartitije ovih dionica pridržaje si izključivo ravnateljstvo društva.
- 3.) Emitirane dionice participiraju već na dobitku prve poslovne godine.
- 4.) Emisija započinje dne 15. listopada 1920, i traje do uključivo 20. studenoga 1920., te se cijela protivrijednost upisanih dionica imade u gotovom položiti kot upisa. Vrh učinjenih uplata izdat će se medjutomnice, koje će se prema kasnijoj objavi izmijeniti sa dionicama. Za upisivanje potrebne tiskanice dobivaju se besplatno na blagajnama sopisnih mjesta.
- 5.) Kao potpisna i uplatna mjesta ustanovljena su: Jugoslavenska banka d. d. podružnica u Crikvenici i Zagrebu, Banka i štedionica za Primorje na Sušaku, te Ljubljanska kreditna banka u Ljubljani i njezina podružnica v Mariboru i konačno Banka i štedionica Gorskoga Kotara u Ravnoj Gori i njezina podružnica u Dolnicama.
- 6.) Za provedenje i osiguranje emisije stvoren je posebni sindikat, koji potpunoma zajamčuje uspjeh emisije.

Ravna Gora, dne 10. listopada 1920.

Ravnateljstvo tvornice kola i industrije drvene robe M. Počivalnik d. d.